

Załącznik do Uchwały Rady Gminy w Promnie
Nr XXXIX.167.2017 z dnia 23 października 2017 r.

**Strategia
Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Promna
na lata 2017 - 2026**

PROJEKT

Promna 2017

Dokument opracowany przez:

**PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik
26-200 Końskie ul. Polna 72
tel./fax: 41 372 49 75
e-mail: basz@post.pl
www.basz.pl**

przy współpracy:

**Urzędu Gminy w Promnie
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Promnie**

Spis treści

1. Informacje wstępne.....	4
1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce	4
1.2. Procedura przygotowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026”	6
2. Charakterystyka Gminy Promna.....	8
2.1. Informacje ogólne o gminie	8
2.2. Budżet gminy.....	9
2.3. Sytuacja demograficzna gminy.....	12
2.4. Infrastruktura społeczna gminy.....	15
2.5. Infrastruktura techniczna gminy	22
2.6. Gospodarka Gminy Promna	25
3. Dokumenty strategiczne	27
3.1. Dokumenty strategiczne polityki społecznej unijnej i krajowej.....	27
3.2. Polityki regionalne.....	29
4. System pomocy społecznej w gminie i regionie.....	41
4.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Promnie	41
4.2. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną w regionie	43
5. Diagnoza problemów społecznych Gminy Promna.....	44
5.1. Sytuacja materialna rodzin.....	44
5.2. Niepełnosprawność, choroba i starzenie się społeczeństwa	48
5.3. Problemy uzależnień	53
5.4. Sytuacja rodziny	57
5.5. Pozostałe problemy pomocy społecznej.....	61
5.6. Aktywność społeczeństwa.....	62
6. Podsumowanie sytuacji społecznej w Gminie Promna i analiza SWOT.....	66
6.1. Wnioski z diagnozy	66
6.2. Analiza SWOT	67
7. Cel główny i cele pośrednie w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Promna.....	69
8. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Promna na lata 2017-2026.....	71
9. Wdrażanie, zarządzanie i monitoring realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026”	84
9.1. Wdrażanie „Strategii ...”	84
9.2. Monitoring „Strategii ...”	84
9.3. Potencjalne źródła finansowania	86
Spis tabel, wykresów i rysunków	87

1. Informacje wstępne

1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do przewycięzania ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Konstytucja RP gwarantuje poszanowanie obywateli, ich praw osobistych, politycznych, ekonomicznych i socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja RP obejmuje dobro rodziny. Preambuła Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku wprowadza pojęcie zasady pomocniczości, jako ogólnej prawidłowości przy tworzeniu prawa w Polsce.

Prawne podstawy planowania polityki społecznej w państwach należących do Unii Europejskiej określa Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Ustawy regulujące system pomocy społecznej w Polsce, m.in.:

1. Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2016 poz. 930 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 poz. 446)
3. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. 2016 poz. 1518 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2016 poz. 487)
5. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. 2016 poz. 1828)
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. 2017 poz. 489)
7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2016 poz. 575 ze zm.)
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. 2015 poz. 1390)
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2016 poz. 224 ze zm.)
10. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. 2016 poz. 546)
11. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2016 poz. 645 ze zm.)
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. 2016 poz. 2046)
13. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2016 poz. 1817 ze zm.)

Szczegółowe regulacje prawne systemu pomocy społecznej w Polsce dookreślane są rozporządzeniami, w tym: Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. u. 2015 poz. 1058).

Prawne podstawy planowania polityki społecznej w państwach należących do Unii Europejskiej określa Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminy obowiązek świadczenia pomocy społecznej mieszkańcom, którzy tego potrzebują.

1. Do obowiązkowych zadań gminy (wg art. 17 w/w ustawy) należą:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) (uchylony);
- 14) dożywianie dzieci;
- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu;
- 16a) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
  - 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
  - 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
2. Do zadań własnych gminy należy:
- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
  - 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
  - 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
  - 3a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
  - 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb Gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ostonowych;
  - 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Pomoc społeczna to nie tylko świadczenia pieniężne, ale także świadczenia w naturze, poradnictwo specjalistyczne (np. psychologiczne i prawne), praca socjalna.

1.2. Procedura przygotowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026”

Obecny dokument „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026” jest kolejnym dokumentem strategicznym tego rodzaju, opracowanym dla Gminy Promna. Realizując zapisy ustawy o pomocy społecznej, w 2005 r. została opracowana i przyjęta Uchwałą Nr XXV/192/05 Rady Gminy Promna z dnia 30 czerwca 2005 r., „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2005 - 2014”. Strategia zawierała diagnozę stanu obecnego gminy oraz definiowała cele i podstawowe założenia na lata 2005-2014.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych...” musi być zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi Gminy Promna. Ponadto dokument ten powinien kształtować aktywny model polityki społecznej w gminie (współpraca wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedstawicieli biznesu), zakładać budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego. Musi być ona ponadto zgodna z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej dotyczącymi:

- zapewnienia wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,
- zapobiegania ryzyku „wykluczenia”,
- pomocy dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najłabszych),
- mobilizacji organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

W ramach prac nad aktualizacją „Strategii ...” została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Promnie (uzyskane w toku jego bieżącej działalności), Urzędu Gminy w Promnie, Komendy Powiatowej Policji w Białobrzegach,

Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach oraz instytucji i organizacji współpracujących z GOPS. Uzupełniająco korzystano z dostępnych publikacji naukowych i statystyk (m.in. dane Głównego Urzędu Statystycznego).

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak również na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, opracowana została strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata, która stanowi rozwinięcie działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze społecznej na terenie Gminy Promna.

2. Charakterystyka Gminy Promna

2.1. Informacje ogólne o gminie

Gmina Promna jest gminą wiejską o typowo rolniczym charakterze, położoną w południowej części województwa mazowieckiego i północnej części powiatu białobrzeskiego. Gmina zajmuje obszar 12 026 ha i jest drugą po Gminie Stromiec największą obszarowo gminą powiatu białobrzeskiego (stanowi 18,8% jego powierzchni). Na terenie gminy znajdują się 32 sołectwa, w skład których wchodzi 38 miejscowości. Według danych Urzędu Gminy w Promnie (stan na koniec 2016 r.), gminę zamieszkuje 5 624 mieszkańców.

Zgodnie z administracyjnym podziałem kraju, Gmina Promna graniczy z:

- gminami miejsko – wiejskimi powiatu białobrzeskiego: Wyśmierzyce i Białobrzegi,
- gminami powiatu grójeckiego: miejsko – wiejskimi Mogielnica i Warka oraz gminami wiejskimi: Goszczyn i Jasieniec.

Przy południowej granicy Gminy Promna położone jest miasto Białobrzegi. Odległość do większych miast regionu wynosi: Grójec – 21,0 km, Radom – 40,0 km, Warszawa – 70,0 km.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 7, która zapewnia dogodne połączenia komunikacyjne ponadregionalne.

Pod względem geograficznym obszar gminy położony jest w obrębie makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich, którego południowa część to mezoregiony: Dolina Białobrzaska a środkowa i północna - Wysoczyzna Rawska. Dolina Białobrzaska to asymetryczna Dolina Pilicy o zróżnicowanej rzeźbie terenu i wysokich walorach estetyczno – krajobrazowych. Północne zbocze stanowi stroma skarpa o wysokości względnej od 15 do 30 m i spadkach powyżej 15%. Dolina jest silnie erodowana, rozcięta wąwozami z predyspozycjami do powstawania osuwisk. Wysoczyzna Rawska posiada powierzchnię falistą z niewielkimi spadkami terenu oraz mniejszymi dolinami, wzniesiona od 120 do 160 m n. p. m.

Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Pilicy. Rzeka ma charakter nie uregulowany, w jej dolinie występują liczne starorzecza. Na terenie gminy dopływami Pilicy są: Mogielanka, Dylówka, Borówka i Stara Pilica. W gminie nie występują większe naturalne zbiorniki wodne. Istniejące zbiorniki wodne są niewielkie i często mają charakter stawów gospodarczych. Wody powierzchniowe w obrębie gminy zajmują obszar 197 ha.

Teren Gminy Promna posiada predyspozycje do pełnienia funkcji rekreacyjnych i turystycznych. Sprzyja temu zróżnicowany krajobraz, który tworzy malownicza skarpa nadpilicka.

Według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne, Gmina Promna położona jest w tzw. dzielnicy środkowej.

Warunki topoklimatyczne charakterystyczne dla klimatu gminy to:

- średnia roczna temperatura to +7,50 C,
- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca +18,30 C,
- średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca –3,410 C,
- średnioroczne opady atmosferyczne 548 mm,
- długość okresu wegetacyjnego 170-217 dni,
- przewaga wiatrów z kierunków zachodnich i południowo-zachodnich, najrzadsze wiatry z północnego wschodu,

- czas trwania pokrywy śnieżnej to 60 – 75 dni, a liczba dni z przymrozkiem wynosi od 30 do 50, natomiast bardzo mroźnych 2 – 3 dni. Ostatnie przymrozki występują na przełomie kwietnia i maja.

Na terenie gminy wyróżniają się mikroklimaty poszczególnych jednostek: teren wysoczyzny (korzystne warunki klimatu lokalnego dla osadnictwa i rolnictwa), południowa skarpa doliny Pilicy (korzystne warunki solarne dla upraw ciepłolubnych), dolina Pilicy (niekorzystne warunki wilgotnościowe i termiczne, uniemożliwiające budownictwo mieszkaniowe).

W strukturze funkcjonalno - przestrzennej gminy wyróżnia się podstawowe elementy zainwestowania z przewagą funkcji: mieszkaniowych, rolniczych, komunikacyjnych i rekreacyjnych.

Według danych GUS (stan na koniec 2014 r.), powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (tereny mieszkaniowe) wynosi 28 ha, tereny rekreacji i wypoczynku zajmują obszar o powierzchni 6 ha. Tereny przeznaczone pod ciągi komunikacyjne (drogi) zajmują powierzchnię 233 ha. Największy pod względem powierzchni obszar gminy (ponad 88%) zajmują użytki rolne (10 612 ha, w tym grunty orne stanowią 6 389 ha). Powierzchnia lasów w gminie wynosi 593,15 ha.

Podstawowym źródłem utrzymania mieszkańców gminy jest praca w rolnictwie, z której utrzymuje się ok. 56% gospodarstw domowych. Pozarolnicza działalność gospodarcza reprezentowana jest głównie przez sektor prywatny - ogółem w gminie zarejestrowane są 402 podmioty gospodarcze - w tym 388 podmiotów w sektorze prywatnym. W sektorze prywatnym przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (275 podmiotów).

Cześć obszaru Gminy Promna, ze względu na walory przyrodniczo – krajobrazowe objęta jest różnymi formami ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 poz. 2134).

Obszary podlegające ochronie na terenie Gminy Promna:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki,
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy (PLH140016),
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 Dolina Pilicy (PLB140003).

2.2. Budżet gminy

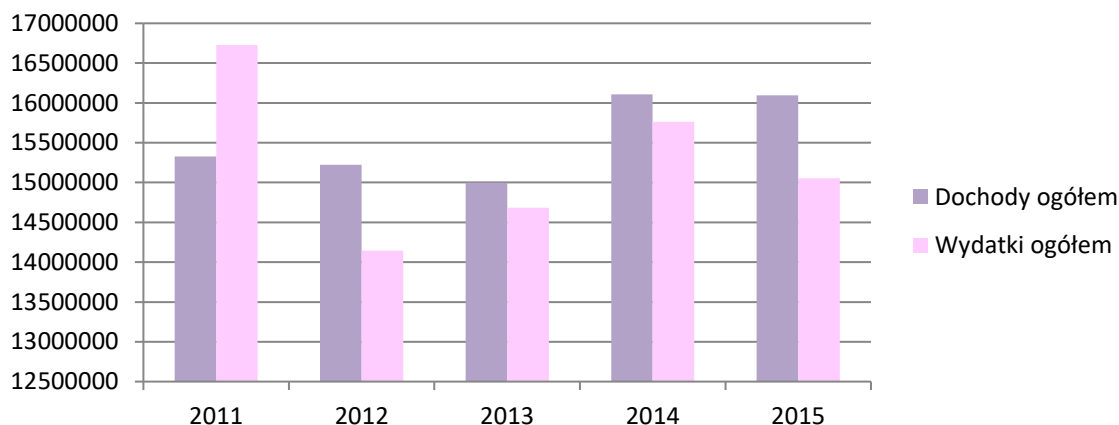
Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 poz. 446), Gmina Promna prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o budżet, który jest rocznym planem dochodów i wydatków. Budżet jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej gminy.

Poniższe tabele przedstawiają wielkości dochodów i wydatków gminy w wybranych latach budżetowych.

Tabela 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy Promna w latach 2011-2015 (Źródło: dane GUS)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody ogółem	15 329 352,69	15 224 085,90	14 998 121,15	16 109 128,59	16 096 495,06
Wydatki ogółem	16 727 332,12	14 146 569,49	14 683 969,93	15 761 026,23	15 054 346,37

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy Promna w latach 2011-2015

Tabela 2. Dochody i wydatki budżetu Gminy Promna na 1 mieszkańca w zł w latach 2011-2015 (Źródło: dane GUS)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody na 1 mieszkańca	2 702,64	2 697,87	2 656,89	2 874,58	2 898,18
Wydatki na 1 mieszkańca	2 949,11	2 506,92	2 601,23	2 812,46	2 710,54

Tabela 3. Wyszczególnienie wydatków w zakresie polityki społecznej Gminy Promna według działów w latach 2011-2015 (Źródło: dane GUS)

Wyszczególnienie działów	2011	2012	2013	2014	2015
Oświata i wychowanie	5 342 475,95	5 482 401,85	5 065 302,18	5 813 217,83	5 465 231,18
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	105 000,00	65 000,00	405 691,91	223 449,30	157 838,14
Ochrona zdrowia	93 213,97	145 013,29	192 412,92	82 350,55	86 376,57
Pomoc społeczna	2 065 757,54	2 048 198,48	2 196 864,83	2 393 098,31	2 373 347,42
Edukacyjna opieka wychowawcza	31 626,95	48 250,98	60 672,50	56 678,38	46 609,18
Kultura fizyczna	237 297,31	862 814,19	425 163,05	468 134,64	1 100 755,15

Tabela 4. Wybrane zadania z zakresu infrastruktury społecznej realizowane z budżetu Gminy Promna (Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Promna na lata 2015 - 2022)

Nazwa zadania	Koszt zadania [zł]	Źródło środków finansowych	Rok realizacji
Budowa strażnicy OSP w Promnie z przeznaczeniem na cele społeczno - kulturalne	531 502,74	Środki Gminy, 326 743,00 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	2010
Budowa placu zabaw przy Zespole Placówek Oświatowych w Przybyszewie	169 639,88	Środki Gminy, 61 206,18 zł Program Radosna Szkoła	2010
Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Fałęcicach	43 143,19	Środki Gminy	2010
Remont istniejącej świetlicy w Fałęcicach na cele sportowo - rekreacyjne	166 631,48	Środki Gminy	2010
Budowa skwerku w centrum Promnej	73 561,90	Środki Gminy 42 140,00 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	2011
Termomodernizacja świetlicy wiejskiej z zapleczem sportowym w Fałęcicach	167 997,31	Środki Gminy	2011
Termomodernizacja budynku Zespołu	91 490,80	Środki Gminy,	2011

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026

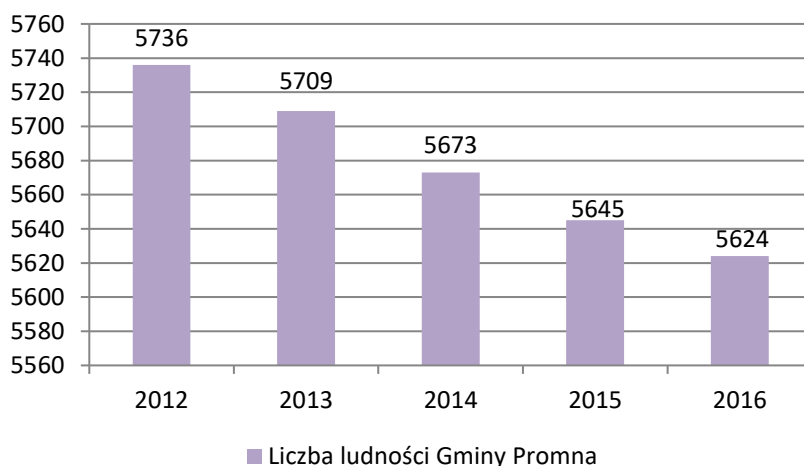
Nazwa zadania	Koszt zadania [zł]	Źródło środków finansowych	Rok realizacji
Placówek Oświatowych w Przybyszewie		53 500,00 zł Kuratorium Oświaty	
Budowa kompleksu boisk sportowych ORLIK w Przybyszewie	828 788,89	Środki Gminy, 530 000,00 zł Ministerstwo Sportu i Turystyki w Warszawie, 164 000,00 zł Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	2012
Rewitalizacja skweru w Przybyszewie	677 697,11	Środki Gminy	2012
Termomodernizacja budynku Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Przybyszewie	78 212,55	Środki Gminy, 26 985,14 zł Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	2012
Przebudowa budynku starej szkoły w Broniszewie na świetlicę wiejską z wykorzystaniem dla dzieci niepełnosprawnych	289 172,91	Środki Gminy, 178 663, 00 zł Europejski Fundusz Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich	2013
Termomodernizacja budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w Falęcicach	99 978,68	Środki gminy 92 868,54 zł pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki wodnej w Warszawie	2013
Zakup samochodu osobowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	114 88,00	Środki gminy, 80 000,00 zł PFRON w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”	2013
Modernizacja boiska sportowego w Falęcicach	348 981,53	Środki gminy, 90 000,00 zł Ministerstwo Sportu i Turystyki w ramach "Programu rozwoju bazy sportowej Województwa Mazowieckiego"	2013
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Olkowicach	164 023,30	Środki gminy, dotacja celowa 30 261,00 zł, 88 336,00 zł pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	2014
Przebudowa budynku szkoły w Olkowicach	440 351,28	Środki Gminy	2014
Modernizacja boiska piłkarskiego przy Szkole Podstawowej w miejscowości Promna	165 514,95	Środki gminy, 50 000,00 zł Ministerstwo Sportu i Turystyki w ramach "Programu rozwoju bazy sportowej Województwa Mazowieckiego"	2014
Zakup gruntów w miejscowości Rykały pod kompleks sportowy „Orlik"	139 380,00	Środki Gminy	2014
Wymiana trybun na obiekcie sportowym w Falęcicach	51 907,48	Środki Gminy	2014
Poprawa estetyki wsi Zbrosza Mała	41 361,52	Środki gminy, 24 850.82 zł Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	2015
Wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Falęcice	40 742,53	Środki gminy 25 000,00 zł Urząd Marszałkowski	2015

Nazwa zadania	Koszt zadania [zł]	Źródło środków finansowych	Rok realizacji
		Województwa Mazowieckiego w Warszawie	
Boiska wielofunkcyjne w miejscowości Rykały	867 548,71	Środki gminy 280 000,00 Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	2015
Zagospodarowanie centrum wsi Pnie	585 319,83	Środki gminy 344 046,68 zł Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	2015

2.3. Sytuacja demograficzna gminy

Według ewidencji ludności (dane Urzędu Gminy w Promnie, stan na koniec 2016 r.), na terenie Gminy Promna zamieszkuje 5624 osoby, w tym 2872 mężczyzn i 2752 kobiety. Wskaźnik koncentracji ludności w gminie wynosi około 46 osób/km². Ludność Gminy Promna stanowi około 16,8% liczby mieszkańców powiatu białobrzeskiego i około 0,1% liczby mieszkańców województwa mazowieckiego. Pod względem liczby ludności Gmina Promna jest jedną z bardziej zaludnionych gmin powiatu białobrzeskiego.

Wykres 2. Dynamika zmian liczby ludności w Gminie Promna na przestrzeni lat 2012 – 2016 (Źródło: dane Urzędu Gminy w Promnie)

Stopień koncentracji ludności w poszczególnych miejscowościach gminy jest nierównomierny i wynika głównie z wielkości obszaru jednostki osadniczej, jej położenia, rodzaju pełnionej funkcji oraz zagospodarowania terenu. Do największych miejscowości w gminie pod względem zaludnienia należą: Fałęcice, Rykały, Promna – Kolonia, Promna, Pnie, Przybyszew, Nowy Przybyszew, Pacew, Lisów, Broniszew, Biejków.

Liczba mieszkańców gminy systematycznie spada. Sytuację demograficzną kształtują dwa podstawowe wskaźniki, tj. przyrost naturalny oraz saldo migracji. Przyrost naturalny w danym roku jest różnicą między liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów. Migracje ludności to ruch ludności związany ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) połączone z przekroczeniem granicy jednostki administracyjnej podziału terytorialnego kraju (migracje wewnętrzne) lub granicy państwa (migracje zagraniczne).

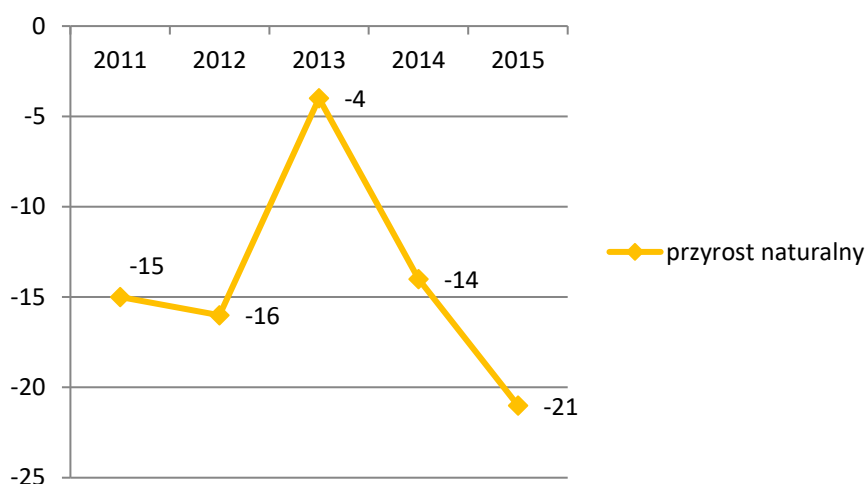
Zmiany podstawowych wskaźników, które mają wpływ na wielkość zaludnienia danego obszaru na przestrzeni wybranych lat przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Wskaźniki demograficzne w Gminie Promna w latach 2011-2015 (Źródło: dane GUS)

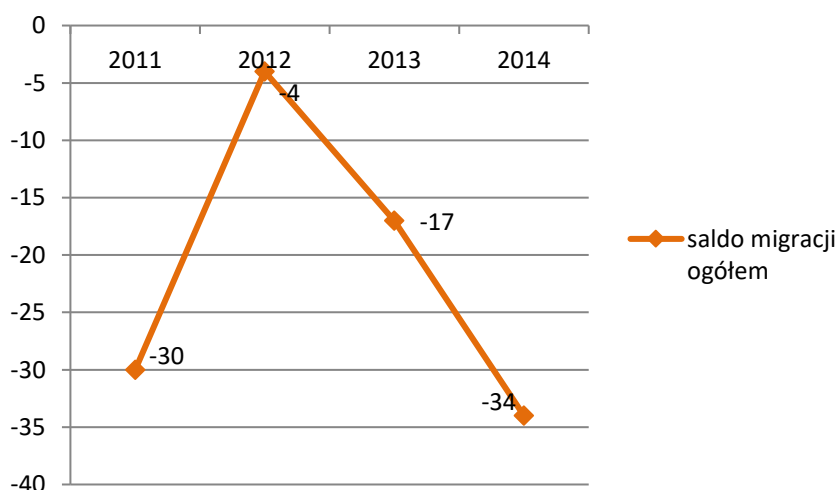
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Przyrost naturalny	-15	-16	-4	-14	-21
Saldo migracji ogółem	-30	-4	-17	-34	b.d.
Saldo migracji wewnętrznych	-32	-5	-18	-34	-13
Saldo migracji zagranicznych	2	1	1	0	b.d.
Wskaźnik feminizacji	95	94	94	95	96

W latach 2011 – 2015 wskaźnik przyrostu naturalnego przyjmował ujemne wartości. Największa ujemna wartość tego wskaźnika zanotowana została w 2015 r. a najmniejsza w 2013 r. Saldo migracji ogółem również jest ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego na terenie gminy przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały.

Wykres 3. Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Promna na przestrzeni lat 2011 - 2015

Wykres 4. Wskaźnik salda migracji ogółem w Gminie Promna w latach 2011 - 2014

Jednym z najważniejszych czynników rozwojowych gminy jest struktura wiekowa ludności. Populacja gminy charakteryzuje się obecnie względnie korzystną strukturą wiekową. Według danych GUS (stan na koniec 2016 r.), przedstawia się ona następująco: 19,8% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 61,5% osoby w wieku produkcyjnym, a 18,7% osoby w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 6. Struktura wiekowa ludności Gminy Promna w 2016 r. (Źródło: dane Urzędu Gminy w Promnie)

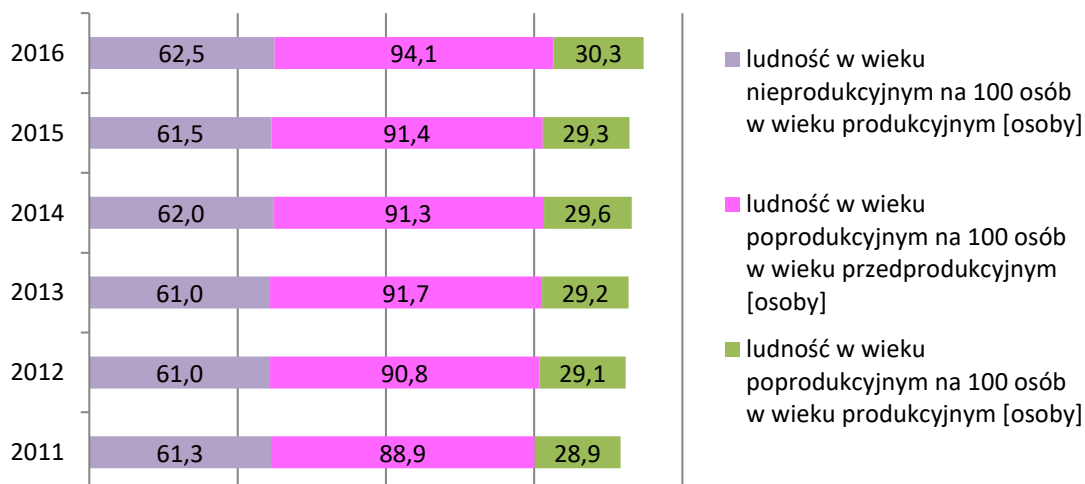
Wiek	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Razem
0-6 lat	231	199	430
7-15 lat	281	268	549
16-18 lat	105	87	192
19-45 lat	1170	1023	2193
45-65 lat	747	688	1435
Powyżej 65 lat	338	487	825

Wykres 5. Zmiany liczby ludności Gminy Promna według ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2011 – 2016 (Źródło: dane GUS)

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi potencjalne zasoby pracy. W analizowanym okresie obejmującym lata 2011 -2016 liczebność tej grupy wiekowej utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Występuje przewaga populacji w wieku przedprodukcyjnym nad liczbą ludności pozostającą w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik określający obciążenie najmłodszej grupy ludności grupą najstarszą, w 2016 r. był na poziomie 94,1 (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób wieku przedprodukcyjnym). Zmiany wskaźników obciążenia demograficznego, które obrazują poziom starzenia się społeczeństwa przedstawiono na poniższym wykresie. Im wyższa wartość wskaźnika obciążenia demograficznego, tym bardziej niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy. Wysoki wskaźnik oznacza sytuację, w której zbyt duży odsetek ludności utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów.

Wykres 6. Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2011 – 2016 w Gminie Promna (Źródło: dane GUS)

Według prognozy statystycznej GUS „Prognoza ludności na lata 2008-2035” liczba mieszkańców województwa będzie sukcesywnie maleć w całym okresie objętym prognozą. Prognozy demograficzne dla powiatu białobrzeskiego oraz dla gminy Promna również wykazują tendencje spadku liczby ludności.

2.4. Infrastruktura społeczna gminy

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Promna zadania w zakresie podstawowej opieki medycznej zapewniają:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Promnie z siedzibą w Fałęcicach - Ośrodek Zdrowia w Fałęcicach (Fałęcice 41),
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Promnie z siedzibą w Przybyszewie - Ośrodek Zdrowia w Przybyszewie (Przybyszew, ul. Kościelna 4),
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Stomatologiczna "Adamów" (Adamów 10).

Specjalistyczną opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewnia Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Białobrzegach z oddziałem Pogotowia Ratunkowego (Białobrzegi, ul. Spacerowa 10). Oferuje on pomoc ambulatoryjną w poradniach: ogólnej, medycyny szkolnej, POZ, fizjoterapii, kinezyterapii, chirurgii ogólnej, dermatologicznej, diabetologicznej, gruźlicy i chorób płuc, kardiologicznej, okulistycznej, onkologicznej, otolaryngologicznej, psychologicznej, rehabilitacyjnej, zdrowia psychicznego oraz diagnostyki laboratoryjnej i RTG.

W Białobrzegach działa ponadto Powiatowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (Białobrzegi, ul. Krakowska 27).

Szpitalną opiekę medyczną oferuje Powiatowe Centrum Medyczne w Grójcu sp. z o.o. (Grójec, ul. Ks. Piotra Skargi 10).

Oświata

Na terenie Gminy Promna znajdują się następujące placówki oświatowe:

- Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Adamowie (Adamów 30, 26 – 803 Promna),
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Olkowicach (Olkowice 11, 26 – 803 Promna),
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kierzkowskiego w Promnie (Promna Kolonia 39, 26 – 803 Promna),
- Zespół Placówek Oświatowych im. Władysława Rostkońca w Przybyszewie: Przedszkole i Szkoła Podstawowa (ul. Władysława Rostkońca 5, 26 – 803 Promna).

Przy szkołach podstawowych funkcjonują klasy „0”.

Tabela 7. Informacje o placówkach oświatowych na terenie Gminy Promna w wybranych latach szkolnych (wg danych udostępnionych przez poszczególne placówki oświatowe z terenu Gminy Promna)

Placówka oświatowa	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba sal dydaktycznych	Pow. użytkowa (m ²)	Sale gimnastyczne	Zaplecze dodatkowe (stołówka, sale specjalistyczne)
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Adamowie	Rok 2014/2015					
	150	16	14	672	1 sala gimnastyczna o powierzchni 820m ²	dwa pomieszczenia o powierzchni 108,64 m ²
	Rok 2015/2016					
	157	15	14	672	1 sala	dwa pomieszczenia

Placówka oświatowa	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba sal dydaktycznych	Pow. użytkowa (m ²)	Sale gimnastyczne	Zaplecze dodatkowe (stołówka, sale specjalistyczne)
					gimnastyczna o powierzchni 820m ²	o powierzchni 108,64 m ²
	Rok 2016/2017					
	150	16	14	672	1 sala gimnastyczna o powierzchni 820m ²	dwa pomieszczenia o powierzchni 108,64 m ²
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Olkowicach	Rok 2014/2015					
	104	10+1 (przez 3 m-ce)	10	240	1 sala gimnastyczna	sala komputerowa
	Rok 2015/2016					
	98	11+1 (przez 3 m-ce)	10	240	1 sala gimnastyczna	sala komputerowa
	Rok 2016/2017					
87	11+1 (przez 3 m-ce)	10	240	1 sala gimnastyczna	sala komputerowa	
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kierzkowskiego w Promnie	Rok 2014/2015					
	112	10	7	775	mini sala gimnastyczna	pracownia komputerowa, pracownia multimedialna
	Rok 2015/2016					
	110	11	7	775	mini sala gimnastyczna	pracownia komputerowa, pracownia multimedialna
Rok 2016/2017						
104	10	7	775	mini sala gimnastyczna	pracownia komputerowa, pracownia multimedialna	
Zespół Placówek Oświatowych im. Władysława Rostółca w Przybyszewie	Rok 2014/2015					
	188	15	10	1200	brak	brak
	Rok 2015/2016					
	188	15	10	1200	brak	brak
Rok 2016/2017						
185	13	10	1200	brak	brak	

W Gimnazjum w Adamowie znajduje się Sala Patrona Szkoły oraz Izba Pamięci – Śladami przeszłości w Gminie Promna.

Gmina zapewnia edukację dzieci i młodzieży na poziomie podstawowym i gimnazjalnym. Do szkół na poziomie średnim i zawodowym młodzież dojeżdża do pobliskich miast: Białobrzegów, Grójca, Radomia.

Szkoły w gminie, poza realizacją ramowego planu nauczania organizują zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży.

Szczegółowe informacje przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8. Zajęcia dodatkowe i programy realizowane przez szkoły w Gminie Promna w roku szkolnym 2016/2017 (wg danych udostępnionych przez poszczególne placówki oświatowe z terenu Gminy Promna)

Nazwa szkoły	Rodzaj zrealizowanych zajęć/programów
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Adamowie	Rok 2014/2015
	<ul style="list-style-type: none"> • Programy profilaktyczne związane z nikotynizmem, alkoholizmem, narkomanią, anoreksją, zagrożeniem internetowym; • Program „Trzymaj formę”; • Zajęcia wyrównawcze i koła zainteresowań.
	Rok 2015/2016
	<ul style="list-style-type: none"> • Programy profilaktyczne związane z nikotynizmem, alkoholizmem, narkomanią, anoreksją, zagrożeniem internetowym; • Program „Trzymaj formę”; • Zajęcia wyrównawcze i koła zainteresowań.
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Olkowicach	Rok 2014/2015
	<ul style="list-style-type: none"> • Programy – „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Bezpieczny puchatek”, „Śniadanie daje moc”, „Trzymaj formę”, „Etwinning”, „Góra grosza”, zbiórka makulatury, ERASMUSM +, program B jak bezpieczny, N jak niechroniony, zbiórka korków, „Szkoło pomóż i ty”, zbiórka karmy dla schroniska.
	Rok 2015/2016
	<ul style="list-style-type: none"> • Programy – „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Bezpieczny puchatek”, „Śniadanie daje moc”, „Trzymaj formę”, „Etwinning”, „Góra grosza”, zbiórka makulatury, ERASMUSM +, program B jak bezpieczny, N jak niechroniony, zbiórka korków, „Szkoło pomóż i ty”.
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kierzkowskiego w Promnie	Rok 2016/2017
	<ul style="list-style-type: none"> • Programy – „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Bezpieczny puchatek”, „Śniadanie daje moc”, „Trzymaj formę”, „Etwinning”, „Góra grosza”, zbiórka makulatury, ERASMUSM +, „Szkoło pomóż i ty”, świąteczna paczka, zostań aniołem.
	Rok 2014/2015
	<ul style="list-style-type: none"> • Programy profilaktyczne: „Ratujemy i uczymy ratować”, „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Szlanka mleka”, „Owoce i warzywa”; • Zajęcia dodatkowe: zespoły przedmiotowe, dydaktyczno-wyrównawcze, wycieczki i wyjazdy edukacyjne, udział w konkursach plastycznych, muzycznych. W latach 2012-2014 realizacja projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Kapitału Ludzkiego „Możemy więcej lepiej” oddział przedszkolny w szkole; • Uczniowski Klub Sportowy Promyk wg kalendarza rozgrywek sportowych w ramach Mistrzostw Młodzieży Szkolnej; • Akcje: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, „Góra grosza”, „Zbieraj Baterie”, Zbiórka nakrętek na rzecz osób niepełnosprawnych.
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kierzkowskiego w Promnie	Rok 2015/2016
	<ul style="list-style-type: none"> • Programy profilaktyczne: „Ratujemy i uczymy ratować”, „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Szlanka mleka”, „Owoce i warzywa”; • Zajęcia dodatkowe: zespoły przedmiotowe, dydaktyczno-wyrównawcze, wycieczki i wyjazdy edukacyjne, udział w konkursach plastycznych, muzycznych; • Uczniowski Klub Sportowy Promyk wg kalendarza rozgrywek sportowych w ramach Mistrzostw Młodzieży Szkolnej;

Nazwa szkoły	Rodzaj zrealizowanych zajęć/programów
	<ul style="list-style-type: none"> • Akcje: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, „Góra grosza”, Zbieraj Baterie, zbiórka nakrętek na rzecz osób niepełnosprawnych. <p style="text-align: center;">Rok 2016/2017</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programy profilaktyczne: „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Dzieciństwo bez próchnicy”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Ratujemy i uczymy ratować”, „Bieg po zdrowie”, „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Jem drugie śniadanie”, „Szkłanka mleka”, „Owoce i warzywa w szkole”; • Zajęcia dodatkowe: kółka małego czytelnika, zespoły przedmiotowe, dydaktyczno-wyrównawcze, wycieczki i wyjazdy edukacyjne, zielona szkoła udział w konkursach plastycznych, muzycznych organizowanych przez różne instytucje MGOIK, KRUS, Powiatową Państwową Straż Pożarną; • Uczniowski Klub Sportowy Promyk wg kalendarza rozgrywek sportowych w ramach Mistrzów Młodzieży Szkolnej; • Akcje: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Góra Grosza, Zbieraj Baterie, Zbiórka nakrętek na rzecz osób niepełnosprawnych
Zespół Placówek Oświatowych im. Władysława Rosłońca w Przybyszewie	<p style="text-align: center;">Rok 2014/2015</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programy: „Program edukacji antynikotynowej”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Mleko w szkole”, „Owoce i warzywa w szkole”; • Akcje charytatywne.
	<p style="text-align: center;">Rok 2015/2016</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programy: „Czytam i zachęcam do czytania”, „Program edukacji antynikotynowej”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Mleko w szkole”, „Owoce i warzywa w szkole”; • Akcje charytatywne.
	<p style="text-align: center;">Rok 2016/2017</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Akcje charytatywne, programy: „Czytam i zachęcam do czytania”, „Wychowanie ku wartościom”, „Śniadanie daje moc”, „Mleko w szkole”, „Owoce i warzywa w szkole”, program edukacji antynikotynowej „Czyste powietrze wokół nas”, program antytytoniowy „ Bieg po zdrowie”.

Od 1 września 2017 r. wejdą w życie zmiany w systemie oświaty. Dotyczyć one będą wszystkich szczebli edukacyjnych – od szkół podstawowych po szkoły ponadpodstawowe. Nauka w szkołach podstawowych zostanie wydłużona do ośmiu lat. Gimnazja będą wygaszane a obecni szóstoklasiści rozpoczną naukę w klasach siódmych. O rok dłużej nauka trwać będzie w liceach i technicach. Zasadnicze szkoły zawodowe zastąpią dwustopniowe szkoły branżowe.

Zmiany dla szkół podstawowych zaczną się od roku szkolnego 2017/2018, a zakończą w roku szkolnym 2022/2023. Natomiast w liceach i technicach reforma będzie wprowadzana w latach 2019/2020 - 2023/2024.

Do 31 marca 2017 r. wszystkie samorządy zostały zobowiązane do podjęcia uchwał o dostosowaniu sieci szkół do nowego ustroju szkolnego. Gmina Promna opracowała projekt dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego (Uchwała Nr XXX.133.2017 Rady Gminy Promna z dnia 23 lutego 2017 r.). Podstawowe informacje dotyczące struktury szkół publicznych w gminie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Struktura szkół publicznych w Gminie Promna w wyniku zmian w systemie edukacji

Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły	Plan granic obwodu szkoły od dnia 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r., miejscowości	
PLAN SIECI PUBLICZNYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ PROMNA OD 1 WRZEŚNIA 2017 R. DO 31 SIERPNIA 2019 R.			
Publiczna Szkoła Podstawowa w Promnie im. Tadeusza Kierzkowskiego	Promna – Kolonia 39 26 – 803 Promna	Promna, Promna-Kolonia, Adamów, Góry, Fałęcice, Fałęcice-Wola, Fałęcice-Parcela, Helenów, Biejków, Biejkowska Wola, Sielce, Piotrów, Wola Braneczka	
Publiczna Szkoła Podstawowa w Przybyszewie im. Władysława Rosłońca	Przybyszew ul. Władysława Rosłońca 5 26 – 803 Promna	Przybyszew, Osuchów, Pacew, Mała Wieś, Mała Wysoka, Rykały, Lisów, Lekarcice Nowe, Lekarcice Stare, Nowy Przybyszew, Jadwigów, Piekarty	
Publiczna Szkoła Podstawowa w Olkowicach im. Marii Konopnickiej	Olkowice 11 26 – 803 Promna	Olkowice, Olszamy, Karolin, Broniszew, Domaniewice, Pnie, Bronisławów, Zbrosza Mała, Stanisławów, Daltrozów, Pelinów, Wojciechówka	
PLAN SIECI PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ PROMNA PUBLICZNYCH GIMNAZJÓW OD 1 WRZEŚNIA 2017 R. DO 31 SIERPNIA 2019 R.			
Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły	Granica obwodu szkoły	
		rok szkolny 2017 / 2018 miejscowości	rok szkolny 2018/ 2019 miejscowości
Publiczne Gimnazjum w Adamowie im. Jana Pawła II	Adamów 30 26 – 803 Promna	Promna, Promna-Kolonia, Adamów, Góry, Fałęcice, Fałęcice-Wola, Fałęcice-Parcela, Helenów, Biejków, Biejkowska Wola, Sielce, Wola Braneczka, Pacew, Przybyszew, Osuchów, Mała Wieś, Mała Wysoka, Rykały, Lisów, Lekarcice, Lekarcice Nowe, Lekarcice Stare, Nowy Przybyszew, Jadwigów, Piekarty, Olkowice, Olszamy, Karolin, Broniszew, Piotrów, Domaniewice, Pnie, Bronisławów, Zbrosza Mała, Stanisławów, Daltrozów, Pelinów, Wojciechówka	Promna, Promna-Kolonia, Adamów, Góry, Fałęcice, Fałęcice-Wola, Fałęcice-Parcela, Helenów, Biejków, Biejkowska Wola, Sielce, Wola Braneczka, Przybyszew, Osuchów, Pacew, Mała Wieś, Mała Wysoka, Rykały, Lisów, Lekarcice, Lekarcice Nowe, Lekarcice Stare, Nowy Przybyszew, Jadwigów, Piekarty, Olkowice, Olszamy, Karolin, Broniszew, Piotrów, Domaniewice, Pnie, Bronisławów, Zbrosza Mała, Stanisławów, Daltrozów, Pelinów, Wojciechówka
PROJEKT PLANU SIECI PUBLICZNYCH OŚMIOLETNIH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ PROMNA OD 1 WRZEŚNIA 2019 r.			
Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły	Projekt granic obwodu szkoły od dnia 1 września 2019 r., miejscowości	
Publiczna Szkoła Podstawowa w Promnie im. Tadeusza Kierzkowskiego	Promna – Kolonia 39 26 – 803 Promna	Promna, Promna-Kolonia, Adamów, Góry, Fałęcice, Fałęcice-Wola, Fałęcice-Parcela, Helenów, Biejków, Biejkowska Wola, Sielce, Piotrów, Wola Braneczka	
Publiczna Szkoła Podstawowa w Przybyszewie im. Władysława Rosłońca	Przybyszew ul. Władysława Rosłońca 5 26 – 803 Promna	Przybyszew, Osuchów, Pacew, Mała Wieś, Mała Wysoka, Rykały, Lisów, Lekarcice Nowe, Lekarcice Stare, Nowy Przybyszew, Jadwigów, Piekarty	
Publiczna Szkoła Podstawowa w Olkowicach im. Marii Konopnickiej	Olkowice 11 26 – 803 Promna	Olkowice, Olszamy, Karolin, Broniszew, Domaniewice, Pnie, Bronisławów, Zbrosza Mała, Stanisławów, Daltrozów, Pelinów, Wojciechówka	

Bezpieczeństwo

Za bezpieczeństwo mieszkańców na terenie gminy odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Białobrzegach (ul. Żeromskiego 23, Białobrzegi). W budynku Urzędu Gminy w Promnie znajduje się Punkt Przyjęć Interesantów, gdzie urzęduje Dzielnicowy.

Rodzaje i liczbę przestępstw popełnianych na terenie Gminy Promna przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Przestępstwa popełniane na terenie Gminy Promna w latach 2012 – 2016 (Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Białobrzegach)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba przestępstw ogółem	181	131	151	130	91
Kradzież mienia	31	21	29	15	20
Kradzież z włamaniem	27	13	24	16	12
Kradzież z włamaniem do samochodu	-	1	-	-	1
Rozbój, kradzież z rozbojem	2	1	-	2	-
Bójka, pobicie	1	1	1	2	2
Zgwałcenie	1 (usiłowanie)	1	1	-	-
Nietrzeźwi kierujący	25	20	20	14	6
Przemoc domowa	9	1	4	3	2
Groźby karalne	8	3	2	4	6
Niealimentacja	1	0	2	0	1

W gminie działa łącznie 12 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, podlegających Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Białobrzegach. Wszystkie jednostki posiadają samochody pożarnicze oraz podstawowy sprzęt gaśniczy i pomocowy.

Kultura

Działalnością kulturalną na terenie Gminy Promna zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna w Przybyszewie wraz z Filią w Fałęcicach. Podstawowym zadaniem biblioteki jest upowszechnianie wiedzy, czytelnictwa i kultury jako czynników mających wpływ na wzrost poziomu życia mieszkańców, poszanowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego. Biblioteka gromadzi, opracowuje, przechowuje i udostępnia materiały biblioteczne. Księgozbiór biblioteki i filii liczy ok. 20 300 woluminów (w tym: literatura piękna dla dorosłych, literatura dziecięca i młodzieżowa, literatura innych działów). W ciągu roku biblioteka obsługuje ok. 283 czytelników i dokonuje ok. 3 445 wypożyczeń na zewnątrz (Źródło: dane GUS, 2015).

Biblioteka zajmuje się również organizacją wydarzeń kulturalnych na terenie gminy. Prowadzi cykliczne imprezy np.: związane ze świętami państwowymi, konkursy, kiermasze, wystawy, spotkania okolicznościowe.

Świetlice wiejskie znajdują się w miejscowościach: Biejków, Biejkowska Wola, Broniszew, Daltrozów, Fałęcice, Góry, Lisów, Olszamy, Osuchów, Pnie, Pacew, Promna, Przybyszew, Rykały.

Ośrodkami kultu religijnego w gminie są parafie oraz kaplice rzymsko-katolickie. Kościoły mieszczą się w Promnie i Przybyszewie.

Na terenie Gminy Promna znajduje się wiele zabytków architektonicznych. Do rejestru zabytków województwa mazowieckiego wpisane są obiekty sakralne, dawne rezydencje wiejskie z parkami.

Do rejestru zabytków województwa mazowieckiego wpisane zostały następujące obiekty architektoniczne z terenu Gminy Promna:

- Park z XIX w. w miejscowości Biejkowska Wola (nr rejestru: 707 z 20.12.1957),
- Park w miejscowości Nowy Przybyszew (nr rejestru: 699 z 19.12.1957),

- Park dworski z XIX w. w miejscowości Piekarty (nr rejestru: 696 z 19.12.1957 oraz 9/A z 15.12.1978),
- Kościół parafialny pw. Św. Magdaleny 1886-1870 w miejscowości Promna (nr rejestru: 369/A z 05.01.1988),
- Zespół pałacowo – parkowy z XVIII-XIX w. (pałac, park) w miejscowości Promna (nr rejestru: -8/A z 15.12.1978, - 706 z 20.12.1957 oraz 7/A z 15.12.1978),
- Kościół p.w. św. Piotra i Pawła 1894 – 1898 w miejscowości Przybyszew (nr rejestru: 849/A z 15.03.1975 oraz 101/A z 18.03.1981),
- Plebania z II poł. XIX w. w miejscowości Przybyszew (nr rejestru: 850/A z 15.03.1974 oraz 102/A z 18.03.1981),
- Zajazd z II poł. XVIII w. w miejscowości Przybyszew (nr rejestru: 848/A z 15.03.1975 oraz 103/A z 06.04.1981),
- Zespół pałacowo – parkowy z XVIII-XIX w. (pałac, park) w miejscowości Rykały (nr rejestru: -8/A z 15.12.1978, -706 z 20.12.1957 oraz 7/A z 15.12.1978).

Poza wymienionymi powyżej zabytkami, na terenie gminy znajdują się cenne obiekty architektoniczne w postaci zabudowy mieszkalnej w miejscowościach: Daltrozów, Lisów, Olkowice, Osuchów, Przybyszew i Rykały. Parki wiejskie - poza parkami objętymi wpisem do rejestru - są w: Adamowie, Fałęcicach, Górach, Małej Wsi, Przybyszewie i Wysokiej.

Na terenie gminy znajduje się ponad 100 stanowisk archeologicznych, największe skupiska występują na obszarach sołectw: Biejków, Mała Wieś i Przybyszew. Są to głównie ślady osadnictwa i dawnej kultury łużyckiej i przeworskiej z czasów starożytnych i wczesnego średniowiecza.

Sport, rekreacja, turystyka

Bazę sportową na terenie Gminy Promna stanowią:

- Kompleks boisk sportowych wielofunkcyjnych ORLIK w Przybyszewie,
- Boisko sportowe w Fałęcicach,
- Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Promnie,
- Kompleks boisk wielofunkcyjnych ORLIK w Rykałach,
- Plac zabaw przy Zespole Placówek Oświatowych w Przybyszewie,
- Miejsca wypoczynku i rekreacji w miejscowościach: Fałęcice, Pnie, Promna, Przybyszew, Zbrosza Mała.

Sale gimnastyczne posiadają szkoły w Adamowie i Olkowicach. W szkole w Promnie jest mini sala gimnastyczna.

W Promnie działa Ludowy Klub Sportowy "Promna", który realizuje zadania publiczne z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu. W klubie działa drużyna piłki nożnej, boiskiem treningowym LKS jest stadion z trybunami w miejscowości Fałęcice.

Przez teren gminy przebiegają powiatowe szlaki turystyki rowerowej:

- „Dolina Pilicy” (trasa o dł. 13 km: Białostrzegi - Turno - Brzeźce - Biejków - Biejkowska Wola - Promna - Fałęcice - Białostrzegi). Szlak ma na celu zapoznanie z elementami krajobrazu nadpilicznego
- „Po karczmach, dworach i pałacach gminy Promna” (trasa o dł. 42 km (Fałęcice -Góry - Adamów - Pacew - Przybyszew - Mała Wieś - Rykały - Lisów - Jadwigów - Piekarty - Lekarcice - Stanisławów - Promna - Fałęcice).

Korytem rzeki Pilicy prowadzi szlak wodny - "Kajakowy Szlak Pilicy" - przy którym działają ośrodki i wypożyczalnie sprzętu wodnego, np. na terenie gminy Promna "Pilicowo" w Przybyszewie.

Gospodarstwa agroturystyczne na terenie Gminy Promna znajdują się w miejscowościach: Góry i Pacew. Miejsca noclegowe oferują również: Zajazd "Zielony Dwór" w Fałęcicach i Zajazd "Grzybowa Chata" w Promnie Kolonii. Bazę gastronomiczną w gminie tworzą restauracje przy miejscach noclegowych, Zajazd "Bretoński" w Promnie Kolonii oraz zajazdy i bary przy drodze krajowej nr 7.

2.5. Infrastruktura techniczna gminy

Komunikacja

Sieć komunikacyjną Gminy Promna tworzą drogi:

- krajowa nr 7 relacji Gdańsk – Warszawa – Radom – Kielce – Kraków - Chyżne, która przebiega niemal centralnie przez teren gminy, dzieląc ją na część wschodnią i zachodnią. Na terenie Gminy Promna droga ta przebiega na odcinku 15,7 km,
- wojewódzka nr 731 relacji Fałęcice – Warka o łącznej długości na terenie gminy 6,2 km,
- powiatowe o łącznej długości 50,8 km,
- gminne o łącznej długości 89,96 km.

Uzupełnieniem sieci dróg publicznych są pozostałe drogi wewnętrzne poszczególnych miejscowości. Przez teren Gminy Promna nie przebiegają linie kolejowe.

Warunki mieszkaniowe

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), stan na koniec 2015 r., na terenie Gminy Promna znajdowało się 2090 budynków mieszkalnych, w tym 2145 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 182 137 m² i sumie izb w ilości 7 906. Na jedno mieszkanie o przeciętnej wielkości 84,9 m² przypada średnio 2,59 osoby (dla porównania wskaźniki dla powiatu białobrzeskiego wynoszą odpowiednio 82,7 m² przypada średnio 2,86 osoby).

W skład jednego mieszkania wchodzi przeciętnie 3,69 izby, co daje 0,71 osób na jedną izbę. Statystyczny mieszkaniec gminy ma do swojej dyspozycji około 32,7 m² powierzchni użytkowej mieszkania.

O sytuacji mieszkaniowej świadczy również stopień wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno sanitarne. Wskaźniki przedstawiają się następująco:

- wyposażenie mieszkań w instalacje: wodociąg-79,4%, łazienka- 68,8%, centralne ogrzewanie- 52,7%

Budownictwo indywidualne w gminie jest zróżnicowane a jego stan techniczny zależy od okresu wzniesienia, sposobu eksploatacji a także sytuacji finansowej właścicieli.

Zdecydowana większość mieszkań znajduje się w posiadaniu osób prywatnych. W gminie nie ma spółdzielni mieszkaniowych, gospodarujących zasobami mieszkaniowymi. Gmina Promna dysponuje własnymi zasobami mieszkaniowymi (zasoby komunalne). Według Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Promna na lata 2015 – 2019, przyjętego Uchwałą Nr VIII/36/15 Rady Gminy w Promnie z dnia 11 czerwca 2015 r., wielkość zasobów mieszkaniowych gminy na dzień 31 maja 2015 r. przedstawia się następująco:

- 5 lokali w budynkach gminnych tj.:
  - 4 lokale w budynku administracyjnym urzędu w Promnie Kolonii,
  - 1 lokal w budynku po b. agronomówce w Przybyszewie
- 6 lokali w 2 budynkach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Fałęcicach 1 w Przybyszewie tj.:
  - 3 lokale w budynku w Fałęcicach,
  - 3 lokale w budynku w Przybyszewie

- 6 lokali w budynkach szkół tj.:
  - 3 lokale w budynku szkoły w Przybyszewie,
  - 3 lokale w budynku szkoły w Adamowie.

Zarząd lokalami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy sprawują:

- Dyrektorzy szkół w stosunku do lokali mieszkalnych znajdujących się w szkołach oraz domach nauczyciela,
- Kierownik Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Fałęcicach i w Przybyszewie,
- Wójt Gminy pozostałymi lokalami.

Lokatorzy oprócz czynszu obowiązani są do uiszczania związanych z eksploatacją mieszkania opłat niezależnych od właściciela tj. opłat za dostawę do lokalu energii, wody oraz odbiór nieczystości stałych, w przypadku gdy korzystający z lokalu nie ma zawartej umowy bezpośrednio z dostawcą mediów lub dostawą usług. Wpływy z czynszów przeznaczone są na finansowanie kosztów remontów oraz kosztów bieżącej eksploatacji budynków.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Mieszkańcy Gminy Promna zaopatrywani są w wodę za pomocą wodociągów bazujących na ujęciach wód podziemnych:

- ujęcie wody Promna - wydajność 24 m³/h i 34 m³/h,
- ujęcie wody Fałęcice - wydajność 24 m³/h i 18 m³/h,
- ujęcie wody Przybyszew - wydajność 31 m³/h,
- ujęcie wody Rykały - wydajność 63 m³/h i 18,6 m³/h,
- ujęcie wody Broniszew - wydajność 12 m³/h,
- ujęcie wody Olkowice - wydajność 18 m³/h,
- ujęcie wody Olszamy - wydajność 12 m³/h,
- ujęcie wody Stanisławów - wydajność 18 m³/h,
- ujęcie wody Daltrozów - wydajność 18 m³/h,
- ujęcie wody Pnie - wydajność 18 m³/h,
- ujęcie wody Biejków (lokalne).

Na terenach nie objętych siecią wodociągową mieszkańcy zaopatrują się w wodę z własnych indywidualnych ujęć (studni).

Łączna długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej w gminie wynosi 32 km (wg danych GUS, stan na koniec 2015 r.), z przyłączami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w ilości 884 szt. Przeciętne zużycie wody przez 1 mieszkańca gminy w 2015 r. było na poziomie 15,3 m³.

Wskaźnik zwodociągowania gminy wyrażony liczbą osób korzystających z instalacji do ogółu ludności wynosi 40,5%.

Tabela 11. Stan sieci wodociągowej i zużycie wody w Gminie Promna na przestrzeni lat 2011 – 2015 (Źródło: dane GUS)

Wyszczególnienie	Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015
Długość sieci wodociągowej	km	25,7	25,7	25,7	32,0	32,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	766	796	798	884	884
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dm ³	65,2	65,0	65,5	65,4	85,2
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	2 077	2 126	2 119	2 261	2 250
Korzystający z sieci wodociągowej w	%	36,7	37,6	37,7	40,5	40,5

Wyszczególnienie	Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015
% ogółu mieszkańców						
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	11,5	11,5	11,6	11,7	15,3

Na terenie gminy nie funkcjonują zorganizowane systemy odprowadzania ścieków. Brak jest również oczyszczalni ścieków. Mieszkańcy korzystają głównie z bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne w liczbie 1 301 sztuk oraz z przydomowych oczyszczalni ścieków w liczbie 6 sztuk (na koniec 2015 r.). Nieczystości ciekłe są wywożone do oczyszczalni poza terenem gminy przez firmy zewnętrzne, na indywidualne zgłoszenie mieszkańców.

Energia elektryczna i ciepła

Gmina Promna jest w pełni zelektryfikowana. Dostawy energii elektrycznej do odbiorców z terenu gminy realizowane są z krajowego systemu elektroenergetycznego (KSE) poprzez stację wysokiego napięcia (GPZ) zlokalizowaną w południowo-wschodniej części Białobrzegów (przy drodze Białobrzegi - Brzeska Wola). Stacja 110/15kV zasilana jest dwustronnie liniami napowietrznymi 110kV z kierunku GPZ Dobieszyn oraz GPZ Mogielnica.

Dla dostarczenia energii i mocy elektrycznej dla poszczególnych odbiorców służy terenowa sieć elektroenergetyczna 15 kV z lokalnymi stacjami transformatorowymi oraz linie nn.

Istniejąca sieć elektroenergetyczna w pełni pokrywa potrzeby zasilania w energię elektryczną wszystkich odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy.

W Gminie Promna nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania oraz sieci ciepłownicze zaopatrujące gospodarstwa domowe, obiekty użyteczności publicznej, podmioty gospodarcze w ciepło (nie funkcjonują zakłady, które produkowałyby ciepło oraz jednostki zajmujące się dystrybucją ciepła). Podstawą gospodarki ciepłej jest więc infrastruktura ciepłownicza oparta na lokalnych źródłach ciepła eksploatowanych przez ich właścicieli wyłącznie na własne potrzeby. Niski stopień koncentracji zabudowy nie sprzyja rozwojowi sieci ciepłowniczej.

Gospodarka odpadami

Według „Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2022”, Gmina Promna należy do regionu południowego gospodarowania odpadami, dla którego główną instalacją (Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych tzw. RIPOK) jest Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe „RADKOM” Sp. z o.o. w Radomiu (ul. Witosa 76, 26-600 Radom). Składowiskiem odpadów komunalnych właściwym dla regionu południowego jest składowisko odpadów w Radomiu (ul. Witosa 98, 26-600 Radom), eksploatowane przez PPUH „RADKOM” Sp. z o.o.

Za gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Gminy Promna odpowiada Związek Międzygminny „Natura” (tworzony przez Gminę Promna wraz z gminami: Belsk Duży, Błędów, Chynów, Goszczyn, Jasieniec, Warka oraz Gminą i Miastem Grójec).

Na podstawie art. 4a, art. 5 pkt.3b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r., poz. 250 ze zm.), w zw. § 4 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016r. w sprawie w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów oraz § 2 pkt 2, 3, 4 Uchwały Nr VIII/33/16 Zgromadzenia Związku Międzygminnego pod nazwą Natura z dnia 30 marca 2016r., mieszkańcy Związku z nieruchomości zamieszkałych zobowiązani są do gromadzenia odpadów komunalnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Obowiązujący obecnie system zbiórki odpadów zakłada odbiór odpadów niesegregowanych i segregowanych w podziale na:

- papier, karton, tektura, tworzywa sztuczne, opakowania metalowe i opakowania tetrapak. (worek żółty),
- opakowania ze szkła (worek zielony),
- odpady zielone, drobne gałęzie itp. (worek brązowy).

Firma zajmująca się odbiorem odpadów z terenu Gminy Promna wyposaża mieszkańców w worki do segregacji - podczas zbiórek odpadów segregowanych wytwórca odpadów otrzymuje worki, w takiej ilości i kolorze, jakie zostały wystawione. Większą ilość worków wytwórca odpadów może otrzymać nieodpłatnie w siedzibie Biura Związku Międzygminnego pod nazwą „Natura” przy ul. Mszczonowskiej 23 w Grójcu, w siedzibie Urzędu Gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania lub w Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Na terenie Związku Międzygminnego „Natura” funkcjonują trzy PSZOK w miejscowościach: Grójec - Kobylin 1D, Chynów oraz Błędów. Odbiór odpadów zmieszanych oraz segregowanych z terenu nieruchomości odbywa się według harmonogramu odbioru odpadów.

Tabela 12. Ilość odpadów zmieszanych zebranych z terenu Gminy Promna w latach 2011 – 2015 (Źródło: dane GUS)

Wyszczególnienie	Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość odpadów komunalnych zebranych ogółem	Mg	456,43	602,96	617,43	763,14	674,72
Ilość odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych	Mg	414,63	572,81	586,56	743,90	631,00
Odpady z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca	kg	80,5	106,9	109,4	136,2	121,5

2.6. Gospodarka Gminy Promna

Wiodącą funkcją gospodarczą oraz jednym z głównych źródeł utrzymania ludności Gminy Promna jest rolnictwo. W strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej są dominujące. Użytki rolne stanowią ponad 88% a grunty orne ponad 53% ogólnej powierzchni gminy. Gmina Promna leży w tzw. „grójecko-wareckim” rejonie sadowniczym o znaczeniu krajowym, o którym decydują korzystne warunki glebowo-klimatyczne do upraw owocowych. Ponad 15 % użytków rolnych w gminie zajętych jest przez uprawy sadownicze. Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa wynikają z bardzo dobrych i dobrych warunków naturalnych gleb dla produkcji rolniczej. Użytki rolne zajmują większość wysoczyznowych obszarów środkowej i północnej części gminy. Rejony te posiadają gleby o dużej spoistości (gliniaste). Przeważają gleby pseudobielicowe klasy IV ze znacznym udziałem III. Dla rozwoju produkcji rolniczej w gminie znaczenie mają przede wszystkim zwarte rejony kompleksów żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego (56 % udziału) występujące w przewadze w środkowych, północnych i północno-wschodnich obszarach gminy. Stwarzają one najdogodniejsze warunki do produkcji rolniczej z możliwością upraw prawie wszystkich gatunków roślin oraz warzyw, w tym przede wszystkim drzew owocowych. W zachodnich i południowych rejonach gminy obszary do produkcji rolniczej są średniej jakości, przeważają kompleksy żytni słaby i zbożowo-pastewny mocny i słaby. Produkcja rolnicza realizowana jest przede wszystkim w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Według danych GUS (Powszechny Spis Rolny 2010), na terenie Gminy Promna przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do 5 ha - stanowiące 42 % ogólnej liczby gospodarstw, 27% stanowią gospodarstwa od 5 do 10 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 6,83 ha.

Na obszarze gminy zaznacza się różnica pomiędzy zachodnią a wschodnią częścią gminy, której „granicę” wyznacza droga krajowa S7. W zachodniej części gminy występują głównie małe niskotowarowe gospodarstwa rolne, które nie przynoszą wysokich dochodów. Zgodnie z opracowaniem „Ocena zasobów pomocy społecznej w 2016 r. dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Promnie z siedzibą w Promnie – Kolonii”, na terenach tych obserwuje się więcej większą liczbę rodzin dotkniętych ubóstwem – więcej rodzin z powodu ubóstwa korzysta z pomocy GOPS. W ostatnich dwóch latach różnica pomiędzy zachodnią a wschodnią częścią gminy zaczęła być mniej widoczna w związku ze zwiększającym się arealem sadów po zachodniej stronie drogi S7 i mniejszą liczbą wniosków o udzielenie pomocy przez GOPS. Najprawdopodobniej na poprawę sytuacji znaczący wpływ ma również Program „500+”, gdyż tereny te zamieszkuje więcej rodzin wielodzietnych.

Na terenie Gminy Promna funkcjonują podmioty gospodarcze związane z branżą rolniczą. Należą do nich:

- Przetwórnia owoców i warzyw w Pniach,
- Sadpol w Broniszewie - produkcja i sprzedaż owoców,
- RAMSTORG Beata Szabanow w Pniach,
- 2 Fermy drobiu w Promnie Kolonii,
- Ubojnia zwierząt w Promnie Kolonii,
- Garbarnia w Broniszewie.

W gminie działają zakłady przemysłowe i usługowe, jednak nie są one w stanie zaspokoić potrzeb rynku pracy, zwłaszcza dla kobiet. Są to głównie małe podmioty gospodarcze (np. jednoosobowe lub rodzinne), zapewniające niewielką liczbę miejsc pracy. Średnich przedsiębiorstw, zakładów przemysłowych, jest niewiele.

W 2016 r. na 171 rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 101 z nich jedną z przyczyn zgłoszenia było bezrobocie.

Do największych przedsiębiorstw działających na terenie gminy i zapewniających najwięcej miejsc pracy należy zaliczyć firmy:

- PEGAS GRUPA Sp. z o.o.,
- VEGA Marzena Czernek
- RAMSTORG Beata Szabanow,
- SCHUMACHER PACKAGING Sp. z o.o.,
- SADPOL,
- ARNO GROUP.

Na terenie Gminy Promna w 2016 r. funkcjonowały 402 podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON. Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny - należy do niego ponad 96% ogółu podmiotów gospodarczych. W sektorze prywatnym przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek (ponad 70%).

Na terenie Gminy Promna najwięcej podmiotów działa w obszarze handlu hurtowego i detalicznego (ok. 32 % ogółu zarejestrowanych podmiotów), po 11% zarejestrowanych podmiotów w budownictwie i przetwórstwie przemysłowym oraz 10 % podmiotów w rolnictwie.

3. Dokumenty strategiczne

3.1. Dokumenty strategiczne polityki społecznej unijnej i krajowej

Na poziomie Unii Europejskiej z zakresie działań związanych z realizacją polityki społecznej jest dokument "EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu". Strategia ta w roku 2010 zastąpiła Strategię Lizbońską.

Tabela 13. Priorytety społecznych polityk unijnych (opracowanie własne)

Wyszczególnienie	Opis
EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (Bruksela, 03.03.2010)	
Priorytety	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji • rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej sprzyjającej środowisku i bardziej konkurencyjnej • rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną
Cele	<ul style="list-style-type: none"> • stopa zatrudnienia - 75 % osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę • przeznaczenie 3 % PKB Unii na inwestycje w badania i rozwój • należy ograniczyć dwutlenku węgla o 20 % w stosunku do poziomu z 1990 r. (nawet o 30 %, jeśli warunki będą sprzyjające), zwiększyć do 20 % udział energii ze źródeł odnawialnych; wzrost efektywności energetycznej o 20 % • ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10 %, co najmniej 40 % osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe • zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln
Projekty przewodnie dotyczące włączenia społecznego	<p style="text-align: center;">Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</p> <p>Celem projektu jest stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy w związku z rosnącym poziomem bezrobocia oraz zapewnienie trwałości modeli społecznych. Oznacza to wzmocnienie pozycji obywateli, poprzez umożliwienie im zdobywania nowych umiejętności, tak aby obecni i przyszli pracownicy mogli przystosować się do nowych warunków i ewentualnej zmiany kariery, aby ograniczyć bezrobocie i podnieść wydajność siły roboczej.</p>
	<p style="text-align: center;">Europejski program walki z ubóstwem</p> <p>Projekt dąży do zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, i ma na celu zwiększenie świadomości i uznanie praw podstawowych osób ubogich i wykluczonych społecznie, dając im szansę godnego życia i aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym</p>

Głównymi dokumentami wyznaczającymi kierunki rozwoju Polski są: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, w sektorze polityki społecznej natomiast: Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego i Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

Tabela 14. Strategie polityki społecznej kraju (opracowanie własne)

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14.02.2017 r. – M.P. 2017 poz. 260)	
Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym	<ul style="list-style-type: none"> - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (Uchwała Rady Ministrów z dnia 13.07.2010 r. – M.P. 2011 nr 36 poz. 423)	
Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym	<ul style="list-style-type: none"> - Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów - Budowanie spójności terytorialnej i przeciw-działanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych - Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (Uchwała nr 104 Rady Ministrów z dnia 18.06.2013 r.- M.P. 2013 poz. 640)	
Rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost zatrudnienia - Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych - Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej - Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (Uchwała nr 61 Rady Ministrów z dnia 26.03.2013 r. – M.P. 2013 poz. 378)	
Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno- gospodarczym Polski	<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji - Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. - Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy - Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

Na poziomie centralnym, np. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, realizowanych jest szereg programów z zakresu wsparcia niektórych problemów społecznych w perspektywie długoterminowej.

3.2. Polityki regionalne

Tabela 15. Cele polityki społecznej Województwa Mazowieckiego (opracowanie własne)

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020 (Uchwała Nr 218/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 3 listopada 2014 r.)	
<p><u>Misja:</u> Włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza</p> <p><u>Cel strategiczny:</u> Wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej</p> <p><u>OBRZAR I Regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych z wyodrębnionymi programami wojewódzkimi – cel główny:</u> Rozwój zintegrowanego systemu realizacji polityk publicznych dla strategicznego zarządzania polityką społeczną Regionu</p> <p><u>OBSZAR II Regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych bez wyodrębnionych programów wojewódzkich – cel główny:</u> Wzmocnienie inkluzji społecznej poprzez realizację działań profilaktycznych i aktywizujących</p> <p><u>OBSZAR III Nowe regionalne polityki publiczne dla rozwoju województwa – cel główny:</u> Poprawa dostępności, integracji i jakości usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym przy zwiększonym udziale organizacji pozarządowych w realizacji zadań polityki społecznej Regionu</p>	<p>Szczegółowy podział obszarów Strategii Polityki Społecznej dla województwa mazowieckiego na lata 2014 – 2020:</p> <p>OBRZAR I</p> <p>– Bezrobocie</p> <p><u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu bezrobocia, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do Regionalnego Planu na rzecz Zatrudnienia:</u> Zwiększenie aktywności zawodowej dla osób pozostających bez zatrudnienia, w szczególności dla grup de faworyzowanych.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do Planu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja rezerw rynku pracy, czyli osób w szczególnej sytuacji, w tym osób wychowujących dzieci, niepełnosprawnych, absolwentów oraz osób w wieku 50+, • Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków bezrobocia, w tym pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, działania na rzecz podnoszenia lub zmiany kwalifikacji, działania wspierające samozatrudnienie i powstawanie nowych miejsc pracy, wspieranie mobilności, monitorowanie rynku pracy. <p>– Niepełnosprawność</p> <p><u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu niepełnosprawności, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans osób niepełnosprawnych i Przeciwdziałanie ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Realizacji Zadań na rzecz Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych:</u> Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnością oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do Programu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez zindywidualizowane i zintegrowane instrumenty aktywizacji zawodowej, społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej, • Rozwój usług środowiskowych w ramach procesu deinstytucjonalizacji wzmacniających samodzielność osób z niepełnosprawnościami ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia liczby asystentów osoby niepełnosprawnej. <p>– Długotrwała lub ciężka choroba</p> <p><u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu długotrwałej i ciężkiej choroby, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Pomocy i oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi:</u> Poprawa dostępu do usług społecznych w tym zdrowotnych dla osób długotrwanie lub ciężko chorych.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do Programu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ułatwianie powrotu osób powracających po ciężkiej lub długo-trwałej chorobie do społeczeństwa i na rynek pracy, • Zwiększenie zakresu działań integracji społecznej ze społecznością lokalną osób doświadczonych długotrwałą lub ciężką chorobą, w szczególności osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
	<p style="text-align: center;">– Przemoc w rodzinie</p> <p><u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu przemocy w rodzinie, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:</u> Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i specjalistycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do Programu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju infrastruktury specjalistycznych placówek zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, zapewnienie dostępu do usług, • Rozwój współpracy służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy, wzrost kompetencji przedstawicieli służb i instytucji. <p style="text-align: center;">– Ochrona ofiar handlu ludźmi</p> <p><u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie ochrony ofiar handlu ludźmi, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do realizacji:</u> Zwiększenie spójności systemu przeciwdziałania handlu ludźmi przy współpracy wszystkich służb publicznych i organizacji pozarządowych.</p> <p><u>Cel szczegółowy rekomendowany do realizacji:</u> Zwiększenie dostępności programów profilaktycznych uwrażliwiających społeczność na problematykę handlu ludźmi.</p> <p style="text-align: center;">– Alkoholizm lub narkomania</p> <p><u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie uzależnień w tym nowych zagrożeń, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:</u> Przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez rozwój działań profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem działań interdyscyplinarnych i współpracy służb i instytucji.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zakresu i liczby realizowanych programów profilaktycznych przygotowywanych i realizowanych w oparciu o zdiagnozowane potrzeby, • Zapewnienie równego dostępu do usług profilaktycznych i terapeutycznych dla osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień. <p><u>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii:</u> Zwiększenie spójności działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do Programu Przeciwdziałania Narkomanii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie zintegrowanego systemu działań profilaktycznych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym dla dzieci i młodzieży, • Wspieranie rozwoju systemu specjalistycznego wsparcia udzielanego osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem na skutek uzależnienia, zmierzającego do ich integracji społecznej i zawodowej. <p style="text-align: center;">– Sieroctwo</p> <p><u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu sieroctwa, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej:</u> Rozwój systemów wspierania rodziny oraz pieczy nad dzieckiem sprawdzonych w środowisku lokalnym, w tym także w formie</p>

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
	<p>przysposobienia.</p> <p><u>Cel szczegółowy rekomendowany do Programu:</u> Deinstytucjonalizacja usług oraz wzmocnienie wielosektorowych działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>– Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych <u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej:</u> Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie sprawowania funkcji rodzicielskich.</p> <p><u>Cel szczegółowy rekomendowany do Programu:</u> Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i aktywnych form pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>– Ochrona macierzyństwa lub wielodzietność <u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie ochrony macierzyństwa i wielodzietności, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej:</u> Rozwój systemu wspierania rodziny i ochrony macierzyństwa.</p> <p><u>Cel szczegółowy rekomendowany do Programu:</u> Wzmocnienie wielosektorowych działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>– Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe <u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do realizacji:</u> Rozwijanie współpracy służb i instytucji umożliwiającej interdyscyplinarne zapobieganie występowaniu sytuacji kryzysowych i reagowanie w stanach kryzysu.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do realizacji:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby ośrodków interwencji kryzysowej w regionie, • Rozwój specjalistycznych usług świadczonych na rzecz osób będących w kryzysie. <p>– Kłęska żywiłowa lub ekologiczna <u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu kłęski żywiłowej i ekologicznej, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do realizacji:</u> Tworzenie i rozwój skutecznego, zintegrowanego systemu zabezpieczenia przed kłęskami żywiłowymi i konsekwencjami zdarzeń ekologicznych.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do realizacji:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój systemu jednolitego zbioru, analizy i dystrybucji informacji niezbędnych do efektywnego funkcjonowania zespołów zarządzania kryzysowego, • Zwiększenie zakresu usług specjalistycznych świadczonych na rzecz osób w sytuacji kryzysowej. <p>– Trudności w integracji cudzoziemców <u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu trudności w integracji cudzoziemców, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do realizacji:</u> Rozwój usług i projektów społecznych na rzecz integracji cudzoziemców/uchodźców.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do realizacji:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie programów szkoleniowych realizowanych na rzecz

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
	<p>cudzoziemców/uchodźców do potrzeb lokalnego rynku pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój form aktywizacji społeczno-zawodowej cudzoziemców/uchodźców. – Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego <p><u>Cel Strategii:</u> Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zapewnienie spójności działań.</p> <p><u>Cel główny rekomendowany do realizacji:</u> Rozwój systemu pomocy penitencjarnej na rzecz integracji społeczno – zawodowej osób opuszczających zakłady karne.</p> <p><u>Cele szczegółowe rekomendowane do realizacji:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie i wdrażania programów przygotowujących osobę przebywającą w placówce penitencjarnej do jej opuszczenia, • Rozwój współpracy międzysektorowej na rzecz wsparcia osób opuszczających placówki penitencjarne oraz ich rodzin. <p>OBSZAR II</p> <p>– Ubóstwo</p> <p><u>Cel główny:</u> Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie regionalnego systemu włączenia społecznego i przeciwdziałania ubóstwu, • Zwiększenie świadomości społeczności lokalnych o potrzebie inkluzji osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych i wspieranie działań profilaktycznych prowadzonych przez publiczne i niepubliczne instytucje działające na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem. <p>– Bezdomność</p> <p><u>Cel główny:</u> Rozwój sieci współpracy w zakresie przeciwdziałania bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu w regionie ze szczególnym uwzględnieniem działań międzysektorowych.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie i rozwój systemu integracji społecznej osób bezdomnych i wykluczonych mieszkaniowo, • Przeciwdziałanie bezdomności poprzez rozwój usług i infrastruktury na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym i bezdomnych. <p>OBSZAR III</p> <p>– Polityka rodzinna</p> <p><u>Cel główny:</u> Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zakresu i liczby realizowanych działań profilaktycznych i specjalistycznych wzmacniających prawidłowe funkcjonowanie rodziny realizowane w oparciu o zdiagnozowane potrzeby, • Rozwój poradnictwa rodzinnego i usług specjalistycznych wzmacniających samodzielność rodzin z dziećmi. <p>– Polityka senioralna</p> <p><u>Cel główny:</u> Rozwój zróżnicowanych form oraz usług społecznych wspierających samodzielność i aktywność osób starszych.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zakresu i liczby programów profilaktycznych utrzymujących aktywność społeczną osób starszych realizowanych w oparciu o zdiagnozowane potrzeby,

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zakresu i jakości środowiskowych usług społecznych umożliwiających samodzielne funkcjonowanie osób starszych i ich rodzin. <ul style="list-style-type: none"> – Polityka rozwoju ekonomii społecznej <p><u>Cel główny:</u> Rozwój ekonomii społecznej jako integralnego elementu życia społeczno – gospodarczego regionu opartego na zasadach międzysektorowego partnerstwa.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój spójnego systemu koordynacji i wsparcia ekonomii społecznej na Mazowszu, • Wzrost skuteczności i trwałości podmiotów ekonomii społecznej na Mazowszu jako instrumentu włączenia społecznego i przeciwdziałania ubóstwu. <ul style="list-style-type: none"> – Polityka deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych <p><u>Cel główny:</u> Rozwój zintegrowanego systemu usług społecznych w regionie, deinstytucjonalizacja usług.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności i jakości usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym ze szczególnym uwzględnieniem usług środowiskowych, • Zwiększenie realizacji zadań publicznych oraz usług środowiskowych świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej w środowisku lokalnym.
<p>Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Mazowieckim na lata 2015 - 2020 (Uchwała Nr 744/48/15 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 16 czerwca 2015 r.)</p>	
<p>Misja: Rozwój prorodzinnych form wsparcia rodzin z dzieckiem na Mazowszu.</p> <p>Cel strategiczny: Rozwój oraz poprawa jakości i dostępności usług oraz zasobów kadrowych i instytucjonalnych w obszarze wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem oraz zorganizowanie sprawnego i spójnego systemu pieczy zastępczej adekwatnego do potrzeb lokalnych i regionalnych</p>	<p>OBSZAR I: Polityka rodzinna</p> <p>Cele główne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Inwestowanie w powszechne, dobrej jakości i dostępne usługi dla rodzin z dziećmi, – Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny, – Zwiększenie kompetencji kadr odpowiedzialnych za wspieranie rodzin z dziećmi, – Prowadzenie przez samorzady powiatowe i gminne polityki rodzinnej. <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków bytowych rodzin poprzez mobilizowanie samorządów do działań na rzecz rozwoju dostępnego budownictwa, mieszkań chronionych, zapobiegania eksmisjom oraz zwiększenia zatrudnienia dorosłych oraz minimalizowanie ubóstwa, – Poprawa społecznego funkcjonowania rodzin z dziećmi poprzez zorganizowanie usług społecznych, w tym w zakresie opieki, wczesnej edukacji i zagospodarowania czasu wolnego, – Zwiększenie zakresu i liczby realizowanych działań profilaktycznych i specjalistycznych wzmacniających prawidłowe funkcjonowanie rodziny, realizowane w oparciu o zdiagnozowane potrzeby, – Realizowanie potrzeb rodzin oraz rozwiązywanie ich problemów przez samorzady lokalne na zasadach partycypacji z uwzględnieniem aktywności organizacji pozarządowych uruchamianej do realizacji nowatorskich programów i projektów z udziałem rodzin z dziećmi, – Mobilizowanie samorządów do działań diagnostycznych oraz opracowywania i realizacji programów w dziedzinie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym przy wykorzystaniu środków pochodzących z EFS, – Upowszechnianie i wdrażanie wszelkich form ułatwiających rodzinom realizację ich funkcji wobec dzieci, a także promowanie rodzin i dzieciństwa

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
	<p>jako zasobu społecznego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój poradnictwa rodzinnego i usług specjalistycznych wzmacniających samodzielność rodzin z dziećmi. <p>OBSZAR II: Wsparcie rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych</p> <p>Cele główne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie sprawowania funkcji rodzicielskich, – Rozwój asystentury rodzinnej oraz wzrost jakości i zakresu współpracy osób/instytucji pracujących na rzecz rodziny, – Wzmacnianie aktywności społecznej rodziny i jej samodzielności ekonomicznej. <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i aktywnych form pomocy dziecku i rodzinie, – Wsparcie rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i zapobieganie separacji dzieci od rodziców, – Wsparcie kadr pomocy społecznej w działaniach z zakresu przeciwdziałania problemowi bezradności rodzin, – Inicjowanie tworzenia i propagowanie funkcjonowania grup formalnych i nieformalnych oraz instytucji pomocowych działających na rzecz rodziny i dzieci. <p>OBSZAR III: Wsparcie rodzin z problemami sieroctwa</p> <p>Cele główne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój systemów wspierania rodziny oraz pieczy nad dzieckiem sprawowanych w środowisku lokalnym, w tym także w formie przysposobienia, – Wsparcie działań związanych z procesem przysposobienia, promocja adopcji z zachowaniem dbałości o prawidłowy dobór rodziców adopcyjnych. <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Deinstytucjonalizacja usług oraz wzmocnienie wielosektorowych działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, minimalizowanie liczby umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rozwój rodzinnych form opieki, – Wzmocnienie wielosektorowych działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, w tym włączenie organizacji obywatelskich, biznesu i wolontariuszy w działania pomocowe, – Wsparcie rozwiązań z zakresu adopcji oraz promocja tej formy rodzicielstwa. <p>OBSZAR IV: Wsparcie rodzin z problemami w zakresie ochrony macierzyństwa i wielodzietności</p> <p>Cel główny: Rozwój systemu wspierania rodziny oraz ochrony macierzyństwa i wielodzietności.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wzmocnienie wielosektorowych działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, – Rozwój działań skierowanych do różnych typów rodzin (imigranckich, niepełnych, wielodzietnych), – Wzmocnienie działań skierowanych na ochronę macierzyństwa, zwłaszcza w wypadku małoletnich matek.
<p>Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2013 – 2020 (Uchwała Nr 1345/274/13 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 22 lipca 2013 r.)</p>	
<p>Misja: Mieszkańcy Mazowsza tworzą</p>	<p>Cele szczegółowe: – Ekonomia społeczna jest obecna w świadomości mieszkańców Mazowsza</p>

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
<p>społeczności lokalne, których aktywność bazuje na odpowiedzialności, godności, pracy i partnerskich relacjach służących zrównoważonemu rozwojowi i podnoszeniu jakości życia.</p> <p>Cel ogólny: Ekonomia Społeczna jest integralnym elementem życia społeczno-gospodarczego regionu opartego na zasadach międzysektorowego partnerstwa i świadomości wspólnych celów. Zapewniona jest swoboda realizacji różnorodnych inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej oraz niezbędne i adekwatne wsparcie dla ich prowadzenia.</p>	<p>i stanowi ważne narzędzie w budowaniu spójności społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Skuteczne i trwałe podmioty ekonomii społecznej na Mazowszu, – Funkcjonuje kompleksowy, spójny system wsparcia ekonomii społecznej na Mazowszu, – Instytucje publiczne na zasadach partnerstwa efektywnie wspierają rozwój ekonomii społecznej, – Społecznie odpowiedzialny biznes na Mazowszu.
Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020 (Projekt)	
<p>Ograniczenie używania narkotyków oraz środków zastępczych (tzw. „dopalacze”) i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych</p>	<p>Cele dla poszczególnych obszarów:</p> <p>Obszar: Profilaktyka, informacja, edukacja Cel główny obszaru: Zmniejszenie popytu na narkotyki i środki zastępcze w województwie mazowieckim Cele szczegółowe: – Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz umiejętności specjalistów z obszaru profilaktyki na temat zagrożeń i problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz możliwości zapobiegania zjawisku, – Podnoszenie wiedzy i umiejętności osób zajmujących się przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez organizację szkoleń i konferencji, – Wspieranie rozwoju i wdrażania programów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania narkomanii.</p> <p>Obszar: Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna Cel główny obszaru: Poprawa jakości życia osób używających narkotyki szkodliwie i osób uzależnionych Cel szczegółowy: – Wspieranie programów leczenia, rehabilitacji, redukcji szkód i reintegracji społecznej osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.</p> <p>Obszar: Badania i monitoring Cel główny obszaru: Wsparcie analityczne realizacji WPPN poprzez prowadzenie badań oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i przebiegu programu Cel szczegółowy: – Rozwijanie monitorowania zjawiska narkotyków i narkomanii na poziomie wojewódzkim i lokalnym.</p> <p>Obszar: Współpraca międzynarodowa i krajowa Cel główny obszaru: Wspieranie działań wojewódzkich w ramach współpracy międzynarodowej i krajowej Cel szczegółowy: – Wspieranie działań wojewódzkich w ramach współpracy</p>

Cele ogólne	Cele uszczegółowione
	międzynarodowej i krajowej.
Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020 (Projekt)	
<p>Wzmocnienie działań regionalnych w województwie mazowieckim, w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie</p>	<p>OBSZAR: Profilaktyka i edukacja społeczna <u>Cel szczegółowy:</u> Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>OBSZAR: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie <u>Cel szczegółowy:</u> Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.</p> <p>OBSZAR: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc <u>Cel szczegółowy:</u> Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>OBSZAR: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie <u>Cel szczegółowy:</u> Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.</p>
Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016 – 2020 (Uchwała Nr 723/152/2016 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 17 maja 2016 r.)	
<p>Cel strategiczny: Podniesienie jakości działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych</p>	<p>Obszar 1: Profilaktyka problemów alkoholowych oraz pomoc rodzinom z problemem alkoholowym, w tym przeciwdziałanie przemocy. Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości i wsparcie programów oraz działań profilaktycznych adresowych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze szczególnym uwzględnieniem programów opartych na dowodach naukowych, – Zwiększenie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, w tym przeciwdziałanie przemocy <p>Obszar 2. Współpraca z gminami oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych. Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości działań samorządów gminnych w zakresie realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, – Zwiększenie jakości współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie mazowieckim, – Ograniczenie zjawiska nietrzeźwości w ruchu drogowym. <p>Obszar 3. Leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych od alkoholu, pijących szkodliwie oraz osób współuzależnionych. Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie dostępności do leczenia odwykowego i zapewnienie lepszej pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, pijącym szkodliwie oraz członkom ich rodzin, – Rozwój wsparcia w zakresie rehabilitacji oraz reintegracji dla osób uzależnionych od alkoholu. <p>Obszar 4. Badania i monitoring problemów alkoholowych. Cel operacyjny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Monitorowanie i analiza zjawisk związanych z problemami alkoholowymi na Mazowszu.

Tabela 16. Cele polityki powiatu białobrzeskiego (opracowanie własne)

Strategia /Cele
Strategia Rozwoju Powiatu Białobrzeskiego na lata 2008-2018 (Aktualizacja)
<p>Misja: Powiat białobrzeski to region o cennych walorach krajobrazu nadpilickiego, doskonałym miejscem na wypoczynek i rekreację, o rozwiniętej infrastrukturze ekonomicznej i społecznej, gwarantujący swoim mieszkańcom wysoką jakość życia.</p> <p>Wizja rozwoju powiatu to wprowadzenie w życie sformułowanej misji (myśli przewodniej Strategii Rozwoju Powiatu Białobrzeskiego na lata 2008 - 2018) oraz kierunków rozwoju, w których zostały zawarte bardzo istotne i ważne czynniki oraz narzędzia oddziałujące na polepszenie aktualnej sytuacji w powiecie i jego poszczególnych gminach.</p>
<p>Cele strategiczne i operacyjne odnoszące się do polityki społecznej powiatu białobrzeskiego</p> <p>Cel strategiczny III: Wzrost standardu życia mieszkańców wraz z zaspokojeniem ich wszystkich potrzeb</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost jakości życia i poprawa warunków bytowych mieszkańców, – Wspieranie inicjatyw lokalnych krokiem do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, – Poprawa systemu podstawowej opieki zdrowotnej i promocja zdrowia, – Usprawnienie systemu pomocy społecznej wraz z aktywizacją osób niepełnosprawnych, – Wzrost poziomu i jakości kształcenia, – Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i turystom.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białobrzeskiego na lata 2016 – 2025 (Uchwała Nr XV/85/2015 Rady Powiatu Białobrzeskiego z dnia 18 grudnia 2015 r.)
<p>Misja: Efektywne działania dla stworzenia systemu wsparcia instytucjonalnego, przeciwdziałania wykluczeniu mieszkańców oraz wspierania wszechstronnego rozwoju powiatu białobrzeskiego.</p>
<p>Cel strategiczny I: Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających trudności z prawidłowym wypełnianiem swoich funkcji, – Zapewnienie pieczy zastępczej, – Podejmowanie działań na rzecz zmniejszania zjawiska przemocy w rodzinie, – Poradnictwo dla rodzin z terenu powiatu białobrzeskiego. <p>Cel strategiczny II: Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osób niepełnosprawnych, chorych i starszych oraz ich rodzin</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sprawnie działający system pomocy instytucjonalnej dla osób niepełnosprawnych, chorych i starszych, – Profilaktyka zdrowotna osób niepełnosprawnych, chorych i starszych, – Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, – Poprawa jakości życia seniorów. <p>Cel strategiczny III: Aktywizacja lokalnego rynku pracy</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Usprawnienie polityki lokalnego rynku pracy, – Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, – Wsparcie działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. <p>Cel strategiczny IV: Wzmocnienie potencjału społecznego na rzecz rozwoju powiatu białobrzeskiego</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Stworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu zasobów ludzkich, – Udoskonalenie funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w Powiecie Białobrzeskim, – Integracja środowisk lokalnych.
Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy dla Powiatu Białobrzeskiego na lata 2013 – 2018 (Uchwała NrXXXII/197/2013 Rady Powiatu Białobrzeskiego z dnia 18 grudnia 2013 r.)
<p>Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci oraz poprawa skuteczności działań osób obowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie i skuteczności ochrony ich praw,

Strategia /Cele
<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, – Łączenie i koordynowanie działań lokalnych tj. sektora publicznego i organizacji pozarządowych, – Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, – Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.
3- letni Powiatowy Program dotyczący Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Białobrzeskiego na lata 2015-2017
Rozwijanie i doskonalenie systemu współdziałania instytucji na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzin zastępczych zamieszkujących na terenie powiatu białobrzeskiego
<ul style="list-style-type: none"> – Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie w sytuacjach zagrożenia i kryzysu, – Organizowanie zastępczej opieki nad dzieckiem poprzez pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, – Pomoc w doskonaleniu zawodowym kadry pomocy społecznej wykonującej zadania z zakresu pomocy na rzecz rodziny i dziecka.
Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Białobrzeskim (Uchwała Nr V/58/2007 Rady Powiatu Białobrzeskiego z dnia 25 kwietnia 2007 r.)
Stworzenie osobom niepełnosprawnym w Powiecie Białobrzeskim takich warunków życia, które umożliwiłyby w wymiarze indywidualnym i zbiorowym ich pełną samorealizację na płaszczyźnie społecznej, ekonomicznej i emocjonalnej.
<ul style="list-style-type: none"> – Rehabilitacja lecznicza osób niepełnosprawnych, – Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych, – Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych, – Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Tabela 17. Cele polityki Gminy Promna (opracowanie własne)

Cele strategiczne	Cele szczegółowe / operacyjne
Strategia Rozwoju Gminy Promna na lata 2015-2022 (Uchwała Rady Gminy w Promnie Nr XVII/78/16 z dnia 31 marca 2016 r.) Cele strategiczne i operacyjne odnoszące się do polityki społecznej Gminy Promna	
Priorytet rozwoju: Usługi społeczne Cel strategiczny: Zapewnienie dostępu do usług społecznych i rozwoju kapitału ludzkiego	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie wysokiego standardu usług społecznych, – Rozbudowa infrastruktury społecznej, – Wzmocnienie kapitału ludzkiego a aktywizacja mieszkańców.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok (Uchwała Nr XXV.111.2016 Rady Gminy Promna z dnia 28 października 2016 r.)	
Cele Gminnego Programu: <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych, – Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przez przemocą, – Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży, – Określenie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych 	
Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2015 - 2018 (Uchwała Nr X/45/15 Rady Gminy Promna z dnia 30 lipca 2015 r.)	
Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, ▪ Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, ▪ Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, ▪ Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, ▪ Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, ▪ Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, ▪ Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin dotkniętych przemocą, ▪ Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, ▪ Kierowanie do psychologa ofiar oraz sprawców przemocy, ▪ Podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą, ▪ Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. – Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności, ▪ Dostarczanie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie.
Program Wspierania Rodziny w Gminie Promna na lata 2017 - 2019 (Uchwała Nr XXXI.137.2017 Rady Gminy Promna z dnia 23 marca 2017 r.)	
Wsparcie rodzin przeżywających trudności w	<ul style="list-style-type: none"> – Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością,

wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach, - Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
Program przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Promna (Uchwała Rady Gminy w Promnie Nr XII/54/15 z dnia 12 listopada 2015 r.)	
<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, - Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej, - Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów.	

4. System pomocy społecznej w gminie i regionie

4.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Promnie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie (GOPS) realizuje zadania własne zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Wójta Gminy Promna, a zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Mazowieckiego. W realizacji zadań GOPS współpracuje na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

GOPS realizuje swoje zadania na podstawie:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- przepisów dotyczących samorządu gminnego, finansów publicznych, rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zamówień publicznych i systemu ubezpieczeń społecznych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków: budżetu gminy (realizacja zadań własnych), dotacji budżetu państwa (realizacja zadań zleconych) i dotacji budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych.

Oprócz wsparcia finansowego i rzeczowego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie udziela pomocy w zakresie poradnictwa w rozwiązywaniu problemów życiowych mieszkańców oraz:

- interweniuje w sprawach przemocy w rodzinie, zaobserwowanych zjawiskach uzależnień i innych patologii w rodzinie,
- kieruje osoby do: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, Domów Pomocy Społecznej, schronisk, noclegowni i innych specjalistycznych placówek,
- organizuje pomoc w leczeniu dla osób chorych, niepełnosprawnych i uzależnionych,
- pomaga mieszkańcom w załatwianiu spraw sądowych np. egzekwowania alimentów,
- prowadzi tzw. pracę socjalną (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie).

Tabela 18. Liczba osób korzystających z pomocy GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, które otrzymały świadczenie w ramach zadań własnych i zleconych	499	549	735	437	423

Tabela 19. Liczba rodzin, które uzyskały pomoc z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Powody udzielenia pomocy i wsparcia					
Ubóstwo	102	175	229	150	171
Potrzeba ochrony macierzyństwa	14	19	14	15	18
Bezrobocie	40	108	39	140	101
Niepełnosprawność	47	50	37	44	42
Długotrwała lub ciężka choroba	11	18	8	13	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	29	25	16	31	82
Alkoholizm	0	2	2	1	3
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	2	4	2
Wielodzietność	14	19	14	15	17
Bezdomność	1	1	0	0	1
Zdarzenia losowe	1	0	1	0	2
Sieroctwo	0	0	1	10	1
Usługi pomocy społecznej					
Praca socjalna	21	29	185	111	96
Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej					
Posiłek – dzieci (liczba osób)	143	130	124	109	112
Sprawienie pogrzebu (liczba osób)	1	3	2	0	2
Pobyt w domu pomocy społecznej (liczba osób)	5	6	6	6	6

Wykres 7. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez GOPS w Promnie w latach 2012-2016

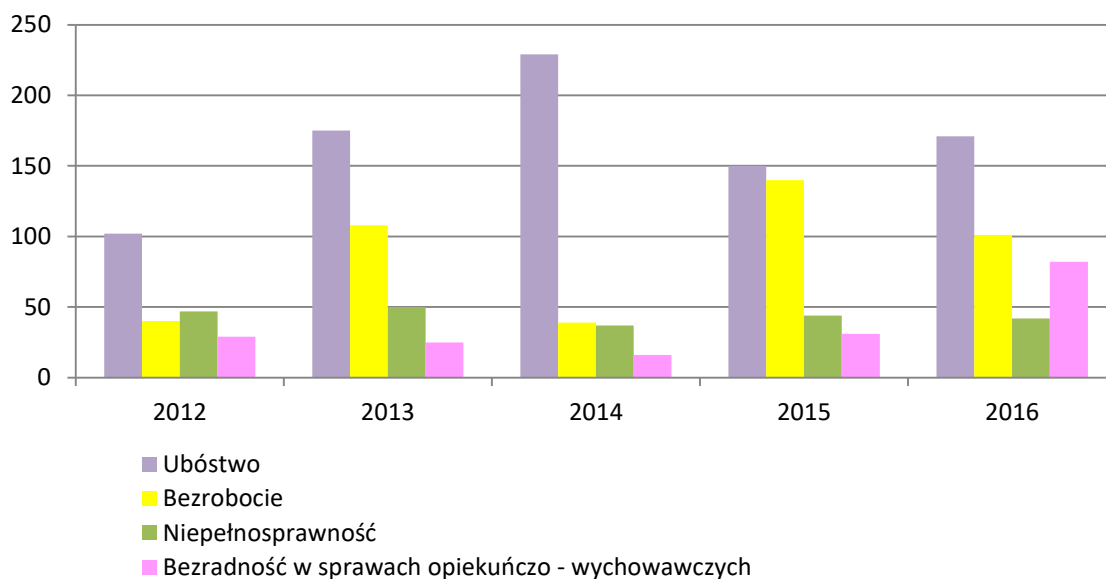

Tabela 20. Liczba osób, którym wypłacane są zasiłki przez GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie - liczba osób	2012	2013	2014	2015	2016
Zasiłek stały	29	34	34	40	38
Zasiłek okresowy	11	8	11	9	13
Zasiłek celowy ogółem	80	94	162	52	67

4.2. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną w regionie

Tabela 21. Instytucje pomocy społecznej, bezpieczeństwa i opieki prawnej w regionie

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie	Wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna, powołana w celu realizacji zadań Samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej.	ul. Nowogrodzka 62A 02 – 002 Warszawa tel. 22 622 33 06
Starostwo Powiatowe w Białobrzegach	Główna jednostka administracji samorządowej powiatu	Pl. Zygmunta Starego 9 26 – 800 Białobrzegi tel. 48 613 34 14
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białobrzegach	Pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu	ul. Krakowska 28 26 – 800 Białobrzegi tel. 48 360 02 24
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie	Pomoc społeczna i socjalna dla mieszkańców gminy	Promna Kolonia 26 – 803 Promna tel. 48 615 10 03
Komenda Powiatowa Policji w Białobrzegach	Czuwanie nad bezpieczeństwem mieszkańców powiatu	ul. Żeromskiego 23 26 – 800 Białobrzegi tel. 48 613 52 00
Specjalistyczne Centrum Kliniczne	Opieka zdrowotna stacjonarna i poradnictwo medyczne	ul. Spacerowa 10a 26 – 800 Białobrzegi tel. 48 331 03 85
Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Białobrzegach	Opieka zdrowotna stacjonarna i poradnictwo medyczne	ul. Spacerowa 10 26 – 800 Białobrzegi tel. 48 613 27 50
Sąd Rejonowy w Grójcu	Orzecznictwo sądowe	ul. Sportowa 14 05 – 600 Grójec tel. 48 664 83 00
Powiatowy Urząd Pracy w Białobrzegach	Pośrednictwo pracy	ul. Składowa 5 26 – 800 Białobrzegi tel. 48 613 24 80
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Białobrzegach	Działania profilaktyczne, diagnostyczne, terapeutyczne, doradcze i konsultacyjne dla dzieci i młodzieży	ul. Żeromskiego 84 26 – 800 Białobrzegi tel. 48 613 30 78
Dom Pomocy Społecznej w Niedabyłu	Placówka stałego pobytu dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	Niedabył 36A 26 -804 Stromiec tel. 48 619 10 28
Środowiskowy Dom Samopomocy w Jasionie	Placówka dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia	Jasionna 32 26 – 800 Białobrzegi tel. 601 155 810
Warsztat Terapii Zajęciowej „Olszynka” w Olszynie	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych powyżej 18 roku życia, w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.	Olszynka 26 – 800 Białobrzegi tel. 695 427 859; 500 200 978

5. Diagnoza problemów społecznych Gminy Promna

5.1. Sytuacja materialna rodzin

Ubóstwo

Ubóstwo oznacza stan, kiedy jednostce lub grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Do potrzeb podstawowych, poza wyżywieniem należą: ubranie, mieszkanie, ochrona zdrowia, wykształcenie.

Brak wystarczających środków do życia jest problemem na terenie gminy, który dotyczy głównie rodzin, w których „dziedziczy” się pewne zachowania i wzorce, niekorzystne dla rozwoju społecznego. Ubóstwo występuje tu wielopokoleniowo, problemy są skumulowane, postawy mieszkańców charakteryzują się roszczeniowością i brakiem odpowiedzialności. Problem ubóstwa dotyczy głównie rodzin nie posiadających żadnego źródła utrzymania oraz możliwości poprawy swojej sytuacji ze względu na wiek lub niepełnosprawność czy chorobę. Osoby te otrzymują z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Promnie zasiłki stałe. Tego rodzaju pomoc przyznawana jest na podstawie informacji o dochodach z Urzędu Skarbowego, zaświadczeniach o osiągniętych dochodach, odcinków rent i emerytur oraz oświadczeniach. W 2016 r. z pomocy GOPS z powodu ubóstwa skorzystało 171 rodzin liczących łącznie 402 osoby.

Tabela 22. Liczba rodzin i osób z terenu Gminy Promna objętych pomocą GOPS z powodu ubóstwa w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin ogółem	102	175	229	150	171
Liczba osób w rodzinach	325	386	735	437	402

Powyższe dane wykazują liczbę rodzin o dochodach poniżej kryterium dochodowego, czyli poniżej 634 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie (wg Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058). Niemniej jednak nie odzwierciedlają one faktycznej liczby osób ubogich w gminie. Wiele świadczeń może być zakwalifikowanych do innego kryterium, ponieważ spowodowane jest różnymi czynnikami, np. bezrobociem, bezradnością w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego czy alkoholizmem członka rodziny. Ponadto nie wszystkie rodziny żyjące poniżej minimum socjalnego zgłaszają się po pomoc z różnych przyczyn np. niewiedzy czy wstydu.

Obecnie coraz bardziej uwiadamia się zjawisko niechęci do podejmowania pracy na rzecz korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, dziedziczenie biedy, brak zmiany mentalności. Część osób głównie młodszych próbuje przezwyciężyć trudności finansowe i decyduje się na wyjazd do pracy za granicę lub też najmuje się do prac dorywczych czy sezonowych. Gorzej przedstawia się sytuacja wśród osób powyżej 50 roku życia i osób starszych, które nie mają pracy ani emerytury.

Gmina prowadzi rządowy program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, dzięki któremu finansuje koszty posiłków dla osób ubogich. Dla dzieci uczących się posiłki w formie obiadów oferowane są w placówkach oświatowych.

Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz

osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Gmina Promna, realizując Program wspomaga dożywianie dzieci w szkołach. Poza szkołami gmina nie prowadzi dożywiania. Pozostałym osobom ubogim wypłacane są zasiłki celowe.

Tabela 23. Liczba osób korzystających z darmowych posiłków na terenie Gminy Promna w latach 2012-2016 (Źródło: opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób ogółem	143	130	124	109	112
w tym: liczba dzieci	143	130	124	109	112
Koszt posiłków (zł)	17 863	26 193	25 419	45 275	35 871

Tabela 24. Zasiłek celowy przyznawany z GOPS w Promnie w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" (Źródło: opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób ogółem	5	0	26	16	27
Kwota świadczeń (zł)	1 450	0	9 470	7 500	10 780

Pomoc dla osób ubogich z jednej strony powinna zabezpieczać ich byt, natomiast z drugiej powinna motywować ich do podejmowania działań zmierzających do poprawy warunków swego życia, co w dalszej kolejności może pozwolić na ograniczenie „dziedziczenia” biedy.

W rozwiązaniu problemu jakim jest ubóstwo, szczególnie ważna jest wczesna interwencja. Niezwłoczna reakcja na zjawisko biedy pozwoli uchronić rodziny i osoby przed ubóstwem trwałym, tj. od biednego dzieciństwa, przez dorosłość w biedzie, aż po biedną starość. Niezwykle istotna jest identyfikacja źródeł dysfunkcji. Ich określenie pozwoli na opracowanie i wdrożenie programu skutecznej pomocy osobom i rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej z powodu ubóstwa.

Lokalny rynek pracy i bezrobocie

Analiza obszarów, takich jak rynek pracy czy struktura zatrudnienia, zwłaszcza na terenach wiejskich o charakterze rolniczym nasyca wiele trudności. Powodem jest brak np. danych określających liczbę osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Analizę rynku pracy przeprowadzono przede wszystkim w oparciu o informacje o bezrobociu rejestrowym, liczbie osób aktywnych zawodowo oraz stopniu lokalnej aktywności ekonomicznej.

Osobą bezrobotną jest osoba, która nie jest zatrudniona i nie wykonuje pracy zarobkowej, a jednocześnie jest zdolna do podjęcia pracy i aktywnie poszukuje pracy, ale nie może otrzymać zatrudnienia. Za bezrobotną uznaje się osobę, która spełnia kryteria określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2017 poz. 1065).

Bezrobocie oznacza sytuację, w której brakuje pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania, deklarujących chęć podjęcia zatrudnienia. Osoby pozostające bez pracy nie wytwarzają żadnych produktów i nie uczestniczą w procesach pracy, natomiast uczestniczą w procesach podziału produktów wytwarzanych przez osoby pracujące. Sytuacja taka dla

osób pozostających bez pracy w dłuższej perspektywie oznacza często utratę podmiotowości, statusu, prowadzi do innych niekorzystnych zjawisk np. ubóstwa.

Według rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach, w 2016 r. na terenie Gminy Promna zarejestrowanych było 166 osób bezrobotnych, co stanowiło około 4,8% ludności gminy w wieku produkcyjnym. Udział osób bezrobotnych z terenu gminy w ogóle mieszkańców powiatu białobrzieskiego zarejestrowanych w PUP w Białobrzegach wynosił około 12,0%.

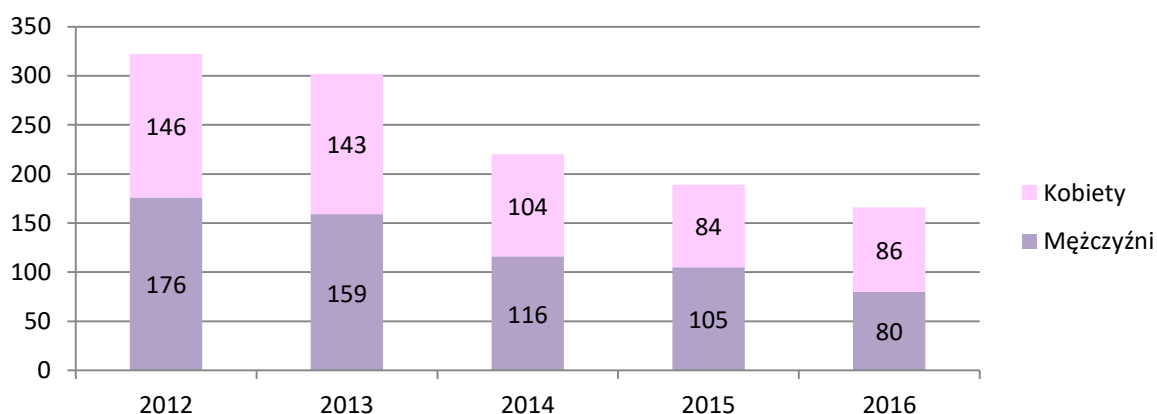
Tabela 25. Liczba osób bezrobotnych i poziom bezrobocia w Gminie Promna w latach 2012-2016 (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach, dane GUS 2012 - 2016)

Wyszczególnienie		2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób bezrobotnych ogółem		322	302	220	189	166
Stopa bezrobocia (%)*		9,2	8,6	6,4	5,5	4,8
w tym:	kobiety	146	143	104	84	86**
	z prawem do zasiłku	26	17	24	21	11
	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	9	13	18	10	9
	pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy	138	144	71	74	81

*udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (dane GUS, Bank Danych Lokalnych, 2012-2016)

**Źródło: Zestawienie bezrobotnych w powiecie białobrzieskim według gmin na koniec września 2016 r.

Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Promna w latach 2012-2016

Tabela 26. Osoby bezrobotne w Gminie Promna według wieku, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
18-24 lat	121	111	55	42	29
25-34 lat	84	81	55	46	50
35-44 lat	35	36	43	33	25
45-54 lat	36	30	23	33	22
55-59 lat	33	28	28	20	25
60-64 lat	13	16	16	15	15

Stopa bezrobocia wynika z relatywnie wysokiego odsetka pracujących w sektorze rolniczym i nie daje pełnych informacji o skali zjawiska. Zgodnie z obowiązującymi zasadami rejestracji bezrobotnych, osoby będące właścicielami lub posiadaczami nieruchomości rolnej powyżej 2ha przeliczeniowych nie są ujęte w ewidencji osób bezrobotnych, nawet w przypadku, gdy nie wykonują żadnej pracy. Wpływa to na skalę zjawiska bezrobocia ukrytego. Sytuacja na rynku pracy wynika z wysokich kosztów utrzymania pracownika, co ma bezpośredni związek

z tzw. „zatrudnieniem na czarno”, wynagradzaniem pracowników niewspółmiernie do wykonanej pracy i czasu jej trwania, a także nieatrakcyjnością pracy przy płacy minimalnej. Tak, jak w przypadku ubóstwa, bezrobocie dotyczy głównie rodzin, gdzie zachowania roszczeniowe są dziedziczone, gdzie występują też inne patologie.

Tabela 27. Osoby bezrobotne w Gminie Promna według czasu pozostawania bez pracy, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
do 1 mies.	27	27	14	18	11
od 1 do 3 m-cy	36	42	34	35	19
od 3 do 6 m-cy	70	35	32	29	20
od 6 do 12 m-cy	51	54	40	33	35
od 12 do 24 m-cy	62	55	31	30	35
powyżej 24 m-cy	76	89	69	44	46

Tabela 28. Osoby bezrobotne w Gminie Promna według wykształcenia, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach)

Wykształcenie	2012	2013	2014	2015	2016
wyższe	25	26	9	10	11
policealne i średnie zawodowe	84	87	63	48	34
średnie ogólnokształcące	34	27	23	18	8
zasadnicze zawodowe	91	84	58	55	58
gimnazjalne i poniżej	88	78	67	58	55

Bezrobocie w Gminie Promna charakteryzuje się:

- znacznym udziałem kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Białobrzegach,
- wysokim udziałem osób z niskimi kwalifikacjami zawodowymi,
- największej liczbie osób bezrobotnych wśród ludzi młodych, tj. w przedziałach wiekowych 18-24 lat i 25-34 lat,
- wysokim udziałem osób pozostających bez pracy długoterminowo tj. powyżej 24 miesięcy.

Pomocą dla osób bezrobotnych z terenu Gminy Promna zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Białobrzegach, gdzie osoby bezrobotne mogą korzystać z różnych form pomocy finansowanych z Funduszu Pracy. Są to:

- programy pasywne (zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, wcześniejsze emerytury finansowane przez ZUS),
- programy aktywne (pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych i zasiłki szkoleniowe, prace interwencyjne i roboty publiczne, aktywizacja zawodowa absolwentów, przygotowanie zawodowe młodocianych, pożyczki na tworzenie małych przedsiębiorstw, dopłaty dla pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne.

Wiele rodzin pozbawionych podstawowych środków do życia, z racji braku pracy, zwraca się o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Promnie.

Tabela 29. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu występowania zjawiska bezrobocia w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	40	108	39	108	39
Liczba osób w rodzinach	143	234	183	234	183

Osoby, które przejawiają chęć poprawy warunków życia poszukują pracy również poza obszarem gminy, w większych miastach, gdzie rozwija się m.in. budownictwo (np. Warszawa). Część bezrobotnych decyduje się na wyjazd do pracy za granicę. Są to przeważnie kilkutygodniowe lub kilkumiesięczne wyjazdy, a zarobione pieniądze często zapewniają utrzymanie rodziny przez cały rok.

Możliwości podjęcia pracy na terenie gminy są mocno ograniczone. Lokalny rynek pracy zdominowany jest przez podmioty gospodarcze sektora prywatnego, które zapewniają stosunkowo niewielką liczbę miejsc pracy (mikroprzedsiębiorcy). Są to w przeważającej części podmioty będące własnością osób fizycznych, które prowadzą działalność gospodarczą na własny rachunek.

Bezrobocie powoduje wiele negatywnych skutków nie tylko dla osoby pozostającej bez pracy ale również dla rodziny i lokalnej społeczności. Rozwiązanie problemu jakim jest bezrobocie wymaga podjęcia zintegrowanych działań wielu instytucji i organizacji zajmujących się kwestią bezrobocia. W przypadku Gminy Promna konieczna jest współpraca gminy z GOPS w Promnie a także Powiatowym Urzędem Pracy w Białobrzegach. Współpraca ta może polegać np. na upowszechnianiu ofert pracy oraz informacji o usługach poradnictwa zawodowego, kursach czy szkoleniach dedykowanych osobom pozostającym bez pracy.

Konieczne są ponadto następujące działania:

- edukacja i aktywizacja kobiet ułatwiająca dostęp do rynku pracy,
- aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych poprzez stworzenie możliwości podjęcia pracy w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych,
- promocja zatrudnienia młodzieży.

Bezdomność

Na terenie Gminy Promna, GOPS pomaga również osobom bezdomnym. Osobą bezdomną jest osoba, która nie posiada „miejsca spełniającego warunki mieszkalne, w którym mogłaby stale przebywać, ani możliwości lub chęci uzyskania takiego miejsca”. Pozbawienie człowieka domu oznacza w konsekwencji pozbawienie go bezpieczeństwa i możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb, w tym także potrzeby własnego rozwoju.

Liczbę rodzin oraz osób w rodzinach korzystających ze świadczeń GOPS z powodu bezdomności przedstawiono w tabeli.

Tabela 30. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu bezdomności w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	1	1	0	0	1
Liczba osób w rodzinach	1	1	0	0	1

Osoby nieposiadające miejsca zamieszkania mogą liczyć na pomoc GOPS w kierowaniu ich do instytucji poza terenem gminy. W latach 2014-2015 pomoc w postaci schronienia nie była udzielana.

5.2. Niepełnosprawność, choroba i starzenie się społeczeństwa

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych, czyli możliwości czynnego udziału w życiu społeczeństwa z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu danej osoby, powodującej przede wszystkim niezdolność do pracy.

W Gminie wśród osób niepełnosprawnych są osoby upośledzone umysłowo i ruchowo na skutek wady wrodzonej oraz osoby, które nabyły wadę w skutek choroby lub wypadku. Niepełnosprawność członka rodziny może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację oraz na inne świadczenia będące udziałem rodzin. Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności mogą ubiegać się o świadczenia z pomocy społecznej.

Tabela 31. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu występowania niepełnosprawności w rodzinie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	47	50	37	44	42
Liczba osób w rodzinach	122	121	80	102	85

Tabela 32. Liczba świadczeń zasiłków pielęgnacyjnych wypłacanych z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	
Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego - ogółem	1 096	1 124	1 183	1 133	1 098	
w tym: liczba świadczeń	dla niepełnosprawnego dziecka	299	265	264	211	203
	dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	523	534	577	563	531
	dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia	258	313	330	347	352
	dla osoby, która ukończyła 75 lat	16	12	12	12	12

Osoby niepełnosprawne mają różnorodne problemy społeczne związane ze swoją niepełnosprawnością. Są to m.in.: problemy ze swobodnym poruszaniem się, dostępem do służby zdrowia, rehabilitacji, świadczeń, dostępem do rynku pracy, niemożnością edukacji na miarę swoich możliwości i predyspozycji (bariery architektoniczne w mieszkaniach i budynkach użyteczności publicznej, brak środków komunikacji) itp. Są to bariery, które nie tylko utrudniają ale wręcz uniemożliwiają osobom borykającym się z niepełnosprawnością uczestnictwo w normalnym życiu. Brak jest ułatwień architektonicznych w większości budynków użyteczności publicznej, jedynie budynek Urzędu Gminy, nowa część budynku PSP w Olkowicach oraz Ośrodki Zdrowia w Fałęcicach i Przybyszewie posiadają ułatwienia architektoniczne dla osób niepełnosprawnych.

Głównymi problemami związanymi z bezrobociem niepełnosprawnych są: niższa atrakcyjność osoby niepełnosprawnej na rynku pracy, niedobór stanowisk pracy dla osób z niektórymi schorzeniami (brak zakładów pracy chronionej), niskie wykształcenie i kwalifikacje.

Dość poważny problem dla osób niepełnosprawnych stanowią czynniki psychologiczne i społeczne – trudność w akceptacji własnej osoby i schorzeń, brak zrozumienia ze strony otoczenia.

Poza pomocą GOPS, osoby niepełnosprawne mogą liczyć na świadczenia i pomoc Powiatowego Centrum pomocy Rodzinie w Białobrzegach, które pośredniczy pomiędzy osobą niepełnosprawną a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

W kompetencjach PFRON znajdują się następujące zadania:

- rozdysponowanie środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- likwidacja barier funkcjonalnych (architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych),
- zaopatrzenie z sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne,
- dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki,
- organizacja turnusów rehabilitacyjnych,
- organizacja warsztatów terapii zajęciowej,
- finansowanie kosztów stażu przygotowania i szkolenia zawodowego,
- przyznawanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze Starostą,
- przyznawanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- zwrot kosztów tworzenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Dla ograniczenia występowania choćby części problemów z jakimi zmagają się osoby niepełnosprawne, konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych. Mogą one dotyczyć m.in.:

- zwiększania integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym,
- likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych.

Długotrwała lub ciężka choroba

Ciężka, długotrwała choroba jest jedną z częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej zarówno osoby, której ona dotyczy jak również rodziny. Osoby przewlekle lub ciężko chore napotykać na podobne problemy jak osoby niepełnosprawne, ponieważ najczęściej nie są w stanie aktywnie uczestniczyć w normalnym życiu. Osoby dotknięte chorobą często pozostają bezrobotne – ze względu na stan zdrowia nie mogą ubiegać się i podejmować pracy (ludzie w wieku produkcyjnym) lub przebywają na rencie czy emeryturze (osoby starsze). Ciężka lub długotrwała choroba ma zasadniczy wpływ na sytuację materialną rodzin osób chorych gdyż wiąże się z ponoszeniem wysokich kosztów leczenia, dlatego też często z tego powodu rodziny występują o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 33. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu występowania długotrwałej choroby w rodzinie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	11	18	8	13	32
Liczba osób w rodzinach	20	39	16	31	82

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym realizowanych przez gminę należy świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub wypłata zasiłków pielęgnacyjnych. Pomoc przysługuje z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagających pomocy innych osób.

Tabela 34. Usługi opiekuńcze i świadczenia pielęgnacyjne wypłacane przez GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób, wobec których świadczone są usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba świadczeń pielęgnacyjnych	267	261	225	194	191
Liczba świadczeń - dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	0	102	221	0	0
Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego - ogółem	1 096	1 124	1 183	1 133	1 098
Liczba świadczeń specjalnego zasiłku opiekuńczego	0	0	0	19	12

Aktualnie problemem są również choroby cywilizacyjne, dotykające najczęściej ludzi młodych i w średnim wieku. Problemem wśród dzieci i młodzieży są choroby związane z otyłością i choroby układu pokarmowego, krążenia. Coraz częściej młodzież wymaga specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej w związku z występowaniem zaburzeń psychicznych, np.: bulimią, anoreksją, depresją.

W każdym okresie swojego życia człowiek narażony jest na utratę zdrowia. Powody występowania chorób są różne. Niekiedy są skutkiem niedbałości o własne zdrowie, efektem sytuacji i warunków życia w rodzinie a często również pojawiają się w okresie starości, kiedy zdrowie człowieka jest słabsze. Z reguły pomoc i opiekę osobom chorym zapewnia rodzina. W innych sytuacjach, kiedy osoba chora nie posiada rodziny bądź rodzina nie może lub nie chce podjąć się opieki, niezbędne jest organizowanie tej opieki przez pomoc społeczną. W latach 2012 – 2016, na terenie Gminy Promna nie było osób, dla których GOPS świadczyłby usługi opiekuńcze.

Problem starzenia się społeczeństwa

Przy powszechnym zjawisku starzenia się społeczeństwa, problem opieki nad osobami starszymi staje się coraz poważniejszy. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych. Seniorzy, tak jak każda grupa społeczna mają indywidualne potrzeby, które trzeba diagnozować i dostosowywać politykę społeczną w tym zakresie, aby jak najwięcej tych potrzeb było możliwych do zaspokojenia. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia, które zapewni im jak najdłuższe utrzymanie we własnym środowisku. Nie można jednak koncentrować się jedynie na zabezpieczeniu ich podstawowych potrzeb egzystencjalno – bytowych, trzeba również zwrócić uwagę na potrzeby psychospołeczne seniorów. Osobom takim należy zagwarantować dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych oraz intelektualnych i zdrowotnych. W świadomości społecznej zakorzenione jest przekonanie, iż osoby starsze nie mają planów czy aspiracji. Stereotyp ten jest szczególnie szkodliwy dla społeczności seniorów na terenach wiejskich, gdzie problem ludzi starszych jest wyjątkowo trudny do rozwiązania z uwagi na ograniczone możliwości wsparcia osób starszych poprzez opiekę społeczną czy organizacje pozarządowe, brak odpowiedniego zaplecza zdrowotnego, ale także klubów i świetlic, gdzie starsi ludzie mogliby się spotykać. W miejscowościach wiejskich, gdzie brakuje rozwiązań społeczno – kulturalnych skierowanych do seniorów, jedynymi miejscami spotkań seniorów są miejsca kultu religijnego czy ośrodki zdrowia, gdzie oczekujące na poradę lekarską osoby starsze mogą porozmawiać o swoich problemach i dolegliwościach z innymi emerytami.

Kolejną kwestią jest problem ubóstwa osób starszych. Pracując zawodowo, seniorzy na wsi często gromadzą środki, które w konsekwencji i tak nie są wystarczające do zaspokojenia ich potrzeb rosnących z każdym kolejnym rokiem życia (konieczność zakupu leków, stosowania odpowiedniej diety itp.). Znaczna część osób starszych nie ma możliwości poprawy swojej sytuacji materialnej dzięki pracy, której podjęcie wymaga dobrego stanu zdrowia a także dostępności miejsc pracy, dlatego też sytuacja materialna prowadzonych przez osoby starsze

gospodarstw domowych opiera się na świadczeniach emerytalnych, wsparciu rodziny czy też zasiłkach z pomocy społecznej. Z uwagi na liczne schorzenia osób w podeszłym wieku, wymagają oni w wielu przypadkach stałej opieki medycznej. Zdecydowana większość mieszkańców terenów wiejskich, by móc skorzystać z usług medycznych, zmuszona jest dojeżdżać do najbliższego ośrodka zdrowia. Niemniej jednak dla osób starszych, które często mają problemy z samodzielnym poruszaniem się, wyjazd do lekarza staje się wyprawą wymagającą udziału innych osób, najczęściej członków rodziny. Ponadto problemem jest ograniczona możliwość korzystania przez seniorów z usług szeroko pojętej rehabilitacji. Często zalecane przez lekarzy zabiegi rehabilitacyjne trzeba powtarzać codziennie przez dłuższy okres a odległości jakie muszą pokonywać osoby starsze, aby skorzystać z usług rehabilitacyjnych są znaczne i męczące. Tymczasem właściwie prowadzona kuracja umożliwia redukcję skutków wielu chorób, co pozwala na utrzymanie dużej samodzielności osób starszych.

Procesu starzenia się społeczeństwa nie można zatrzymać, ale można podjąć próbę włączenia osób starszych do życia społecznego. Aktywność społeczna jest czynnikiem, który najskuteczniej zapobiega wycofaniu się z życia i zapewnia samodzielność. Z uwagi na postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności, działania gminy powinny być nakierowane na zapewnienie usług opiekuńczych dla osób starszych przewlekłe chorych w miejscu zamieszkania. Świadczenie tego rodzaju pomocy pozwoli na utrzymanie osoby starszej i/lub chorej w jej dotychczasowym środowisku.

Poza krokami zmierzającymi do likwidacji barier w dostępie do usług poprawiających stan fizyczny seniorów należy zadbać także o infrastrukturę społeczno – kulturalną ukierunkowaną na potrzeby intelektualne osób starszych. Dla przykładu opierając się na istniejącej infrastrukturze oświatowej można uruchamiać różne inicjatywy skierowane do osób starszych np. koła gospodyń wiejskich, które mają bardzo duże znaczenie kulturotwórcze, ponieważ integrują mieszkańców z różnych pokoleń czy kluby seniora. Osoby starsze przynależące do tego typu organizacji mogą odnaleźć swoje miejsce w strukturze społecznej. Dla każdej grupy wiekowej powinna zostać przygotowana odpowiednia oferta, która będzie atrakcyjna i sprawi, że społeczność lokalna będzie z niej korzystać. Dla osób starszych bardzo ważną kwestią są sprawy związane ze zdrowiem, umiejętnością radzenia sobie, ogólną kondycją, sprawnością. Aktywność ludzi w starszym wieku ma ogromne znaczenie dla ich kondycji i stanu zdrowia. Można tutaj rozważyć organizację zajęć związanych z muzykoterapią, choreoterapią czy zajęć z ogólnej rehabilitacji ruchowej. Osoby starsze mogą spotykać się w określone dni tygodnia i uczestniczyć w ćwiczeniach pod okiem osoby prowadzącej zajęcia (instruktora). Taka forma aktywizacji będzie doskonałym uzupełnieniem zabiegów rehabilitacyjnych dla osób z nich korzystających i swego rodzaju rekompensatą braku dostępu do opieki okołomedycznej dla osób z różnych przyczyn nie korzystających z profesjonalnych zabiegów rehabilitacyjnych. Ponadto organizacja tego typu zajęć będzie sprzyjać integracji osób starszych. Z reguły trudno jest przekonać osoby starsze do tego rodzaju form aktywności, niemniej jednak w dłuższej perspektywie mogą one przynieść wymierne korzyści nie tylko dla seniorów ale również całej społeczności lokalnej.

Na terenie Gminy Promna nie funkcjonują kluby seniora ani inne organizacje, których działalność ukierunkowana byłaby na potrzeby seniorów. Brak jest również infrastruktury rekreacyjnej, która służyłaby osobom starszym np. siłowni zewnętrznych plenerowych, placówek zapewniających pobyt dzienny, całodobowe jak i długoterminowe dla osób starszych. Brak systemowych rozwiązań dla starzejącego się społeczeństwa stawia przed

władzami gminy kosztowny problem do rozwiązania. W 2016 r. koszt utrzymania 6 osób w domu pomocy społecznej wyniósł prawie 149 000 zł a liczba osób starszych i samotnych systematycznie wzrasta.

Publiczne placówki świadczące pomoc osobom starszym funkcjonują poza terenem Gminy Promna. Na terenie powiatu białobrzeskiego w Gminie Stromiec w miejscowości Niadabył funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej. Inne placówki tego rodzaju znajdują się poza terenem powiatu białobrzeskiego.

5.3. Problemy uzależnień

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie monitoruje zjawiska związane z uzależnieniem od narkotyków i alkoholu: przygotowuje wywiady środowiskowe, udziela rodzinom z problemem uzależnień pomocy psychospołecznej, prawnej i materialnej.

Alkoholizm

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w kraju. Jest on tym bardziej poważny, gdyż większość osób nadużywających alkoholu nie poddaje się leczeniu a część z nich nie zdaje sobie sprawy z choroby alkoholowej. Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody dla zdrowia pijącego ale jest także przyczyną pojawienia się zachowań powodujących szkodliwe następstwa natury emocjonalnej i finansowej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Osoba nadużywająca alkoholu dostarcza swoim bliskim wielu niepotrzebnych problemów życiowych, emocjonalnych i finansowych. Problem nadużywania alkoholu jest widoczny na terenie gminy – dotyczy on wielu rodzin. Zdarzają się również objawy przemocy domowej związanej z nadużywaniem alkoholu. Szczególnie niepokojące jest zjawisko spożywania alkoholu przez osoby nieletnie.

Tabela 35. Wybrane dane obrazujące problem alkoholowy w Gminie Promna w latach 2015 – 2016 (Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z lat 2015 i 2016)

Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziła rozmowy	16	35
Liczba osób, w stosunku do których gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu	0	15
Liczba osób, z którymi gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziła rozmowy interwencyjno – motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	4	15
Liczba osób, wobec których gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład których wchodził członek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	1	16

Liczba osób otrzymujących świadczenie z powodu uzależnienia od alkoholu nie jest miarodajnym wskaźnikiem skali zjawiska - rodziny z problemem alkoholizmu mogą otrzymywać świadczenia z innych powodów, lub też mogą znajdować się powyżej kryterium dochodowego, według którego przyznaje się pomoc społeczną. Nadużywanie alkoholu w niektórych domach to problem codzienny, w innych ma charakter sporadyczny, okazyjny. Uzależnienie jest też powodem występowania w rodzinach innych dysfunkcji.

Tabela 36. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z powodu występowania zjawiska alkoholizmu z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wskaźnik	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	0	2	2	1	3
Liczba osób w rodzinach	0	5	10	7	5

Według informacji GOPS w Promnie (stan na koniec 2016 r.), na terenie gminy funkcjonuje łącznie 26 punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, z czego 21 to punkty sklepowe, 5 – lokale gastronomiczne. W 19 sklepach oraz 4 lokalach gastronomicznych sprzedaje się alkohol powyżej 18%. Według danych pochodzących ze „Sprawozdania z działalności samorządów gminnych zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”, wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy Promna w 2016 r. była na poziomie 2 196 624,40 zł. Dla porównania w 2015 r. wartość alkoholu sprzedanego w gminie wynosiła 2 691 062,39 zł.

W Gminie Promna sprawami osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Promnie. Podstawowym zadaniem GKRPA jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. W skład GKRPA wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Merytoryczny nadzór nad pracami GKRPA sprawuje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA).

W ramach GKRPA działają następujące zespoły problemowe:

- Zespół podejmujący czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu,
- Zespół inicjujący działania w zakresie określonym w art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Zespół opiniujący wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Podstawowe zadania GKRPA i działania zawarte są w uchwalanym corocznie „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”. W dniu 28 października 2016 r., Uchwałą Rady Gminy Promna Nr XXV.111.2016 przyjęty został „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” na 2017 rok. Cele Gminnego Programu przedstawiają się następująco:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przez przemocą,
- Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- Określenie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych.

Realizatorem Programu jest Gmina Promna, która realizuje zadania publiczne z zakresu ograniczenia występowania uzależnień, nadużywania alkoholu oraz towarzyszących im negatywnych zjawisk. W zależności od celu i rodzaju zadania, ściśle współpracuje

z instytucjami, organizacjami i innymi jednostkami, w kompetencjach których znajduje się profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, m.in.:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Promna,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Promnie - koordynatorem Programu,
- gminnymi jednostkami oświatowymi w zakresie statutowych działań realizowanych na podstawie programów wychowawczych i profilaktycznych,
- Komendą Powiatową Policji w Białobrzegach,
- Gminną Biblioteką Publiczną w Przybyszewie (Filia w Falęcicach) - w zakresie realizowania działań profilaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
- organizacjami pozarządowymi i kościołami w Gminie Promna prowadzącymi statutowe działania na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- placówkami służby zdrowia,
- innymi podmiotami, którym zlecane są zadania GPPIRPA.

Źródłem finansowania zadań zawartych w GPPIRPA są środki finansowe z budżetu gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki finansowe zaplanowane na realizację GPPIRPA ujmują się corocznie w planie budżetowym Gminy Promna. Łączna wysokość środków finansowych uzyskanych przez gminę z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydawanych przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2016 r. wynosiła 83 816,67 zł. Dla porównania w 2015 r. kwota ta była na poziomie 87 159,23 zł.

Według „Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych” za 2016 r., na terenie Gminy Promna brak jest punktów konsultacyjno – informacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, stowarzyszeń i klubów abstynenckich, grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym, grup wsparcia dla dzieci i dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym czy grup dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA). Zgodnie z powyższym „Sprawozdaniem ...”, w gminie działała 1 placówka wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (z programem wychowawczym), zatrudniająca 1 wychowawcę, która w 2016 r. zorganizowała zajęcia dla 20 osób (dzieci i młodzież), w tym 10 osób (dzieci) pochodziło z rodzin, w których występuje problem alkoholizmu. Ponadto zorganizowano zajęcia świetlicowe dla dzieci z grup ryzyka z programem opiekuńczym. W zajęciach tych uczestniczyła taka sama liczba osób. W 2016 r. na działalność placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (z programem wychowawczym), w ramach „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” przeznaczono kwotę 1 500,00 zł. W Gminie nie organizowano kolonii ani obozów z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Nie było również interwencji policji w zdarzeniach będących wynikiem nadmiernego spożycia alkoholu.

Profilaktyka antyalkoholowa na terenie gminy jest szeroko realizowana, głównie w placówkach oświatowych. Głównym celem prowadzenia programów profilaktycznych przeciw uzależnieniom oraz z innych dziedzin życia społecznego jest kształtowanie postaw promujących zdrowy i higieniczny tryb życia, nie uleganie negatywnym wpływom środowiska oraz wykształcenie nawyku odmowy i niezgody na postępowania niewłaściwe.

Dla ograniczenia zjawiska nadmiernego spożywania alkoholu wskazane jest:

- upowszechnianie wśród lokalnej społeczności zdrowego trybu życia,
- rozpowszechnianie wiadomości na temat problemu alkoholowego,
- wspieranie rozwoju dzieci i rodzin, w których występuje problem alkoholizmu,
- stworzenie możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej osób uzależnionych.

Narkomania

Narkomania jest poważną chorobą cywilizacyjną, podobnie jak inne uzależnienia i pozostaje w całkowitej sprzeczności ze zdrowym stylem życia. Narkomania jest nałogiem, czyli wyuczonym i utrwalonym szkodliwym przyzwyczajeniem zażywania środków odurzających – substancji psychoaktywnych – które powodują poważne następstwa zdrowotne oraz zakłócenia życia społecznego. Narkomania jest ogólnoswiatowym zjawiskiem. Używanie środków psychoaktywnych nie jest problemem wyłącznie środowisk głęboko patologicznych oraz dużych skupisk miejskich. Migracje i możliwość przemieszczania się ludności oraz coraz większy dostęp do wytworów techniki ma wpływ na dostępność środków psychoaktywnych w małych środowiskach. Narkomania prowadzi do zaburzeń osobowości, zaniku uczuć wyższych i zmian chorobowych zwłaszcza w układzie nerwowym. Do najczęstszych przyczyn sięgania po narkotyki, zwłaszcza przez dzieci i młodzież są: trudne sytuacje życiowe, poszukiwanie ucieczki od problemów życia codziennego, bezradność życiowa, wpływ grupy rówieśniczej, ciekawość. W okresie analizy obejmującym lata 2012 – 2016, GOPS w Promnie nie udzielał pomocy z tytułu uzależnienia od narkotyków, niemniej jednak nie należy zakładać iż problem zażywania narkotyków na terenie gminy nie istnieje. Niezwykle ważną rolę w zwalczaniu narkomanii odgrywa edukacja, która uświadamia zagrożenie, a przede wszystkim kształtuje właściwe postawy.

Gmina Promna posiada „Program przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Promna”. Celami programu są:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów.

W placówkach oświatowych prowadzone są programy profilaktyczne uświadamiające uczniom skalę problemu uzależnień oraz zagrożenia wynikające z próbowania i zażywania narkotyków, substancji psychoaktywnych, zwłaszcza chemicznych (tzw. dopalaczy).

W placówkach oświatowych nauczyciele realizują szkolne programy profilaktyczne podczas zajęć wychowawczych, plastycznych, humanistycznych, sportowych. Zajęcia dotyczą profilaktyki wszelkich uzależnień: nikotynowych, alkoholowych i narkotykowych. Realizacja programów profilaktycznych ma na celu kształtowanie właściwych postaw i zachowań obywatelskich młodych osób, przygotowanie ich do życia w rodzinie i we współczesnym świecie oraz:

- wdrażanie dbałości o własne prawa i poszanowanie praw innych, troskę o bezpieczeństwo w każdej sytuacji życiowej,
- przeciwdziałanie agresji i innym patologiom, wspomaganie rozwoju i kształtowanie osobowości poprzez: postrzeganie siebie i rozumienie własnych uczuć, uczestnictwo w grupie, dbanie o zdrowie, podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów (radzenie sobie ze strachem, stresem, niepokojem),

- propagowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia,
- kształcenie woli ucznia i zaspakajanie potrzeby przeżywania sukcesów,
- kształtowanie środowiska sprzyjającego uczeniu się (rozwijanie motywacji uczniów jako jednej z najważniejszych sił ukierunkowujących działania uczniów),
- wspieranie rozwoju fizycznego i zdrowotnego oraz rozwoju intelektualnego i psychicznego ucznia.

Ważnym elementem realizacji takich działań jest stała pedagogizacja rodziców – uświadamiania im zagrożeń, jakie niesie wiek dojrzewania oraz zagrożeń środowiska.

Mimo, że problem narkotykowy nie jest postrzegany jako jedno z najważniejszych zagrożeń w gminie, to najprawdopodobniej jest on obecny. Narkotyki i substancje pobudzające również na terenach wiejskich są łatwo dostępne i zdobycie ich nie stanowi większego problemu.

5.4. Sytuacja rodziny

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych

Znaczną część beneficjentów pomocy społecznej stanowią rodziny, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze. Są to rodziny, które m.in.:

- mają trudności z zaspokojeniem podstawowych potrzeb dzieci,
- nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną nie potrafią załatwić swoich spraw.

Najczęściej problemy rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączą się z innymi dysfunkcjami np. uzależnieniem, przemocą domową, problemami w pełnieniu ról rodzicielskich, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Pomoc GOPS w zakresie bezradności opiekuńczo-wychowawczej polega na wypłacaniu zasiłków dla rodzin, gdzie występują problemy nie koniecznie dysfunkcyjne, ale i problemy finansowe np. z zagwarantowaniem właściwego wyżywienia, zakupem podręczników i pomocy szkolnych.

Tabela 37. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z MOPS w Promnie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	29	25	16	22	50
Liczba osób w rodzinach	144	135	90	77	150

Pracownicy GOPS w Promnie monitorują sytuację w rodzinach dysfunkcyjnych. W Gminie działają jednostki do zapobiegania kryzysom w środowisku rodzinnym - są to: Zespół Interdyscyplinarny do Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z podzespołami problemowymi. Aktualnie w Gminie Promna brak jest Asystenta Rodziny. W maju br. ogłoszony został nabór na to stanowisko. Rolą Asystenta jest przede wszystkim udzielanie wsparcia i aktywizacja rodziny poprzez zwiększenie jej wpływu na własne życie, pomoc w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Praca asystenta ma doprowadzić do tego, aby rodzina odzyskała podmiotowość i wiarę we własne możliwości. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania, za jej zgodą.

Ochrona macierzyństwa i wielodzietności

Ochrona macierzyństwa oraz pomoc dla rodzin wielodzietnych jest jednym z ważniejszych zadań pomocy społecznej. Ochrona macierzyństwa poza pomocą finansową dla matek ma zapewnić możliwość przyjscia na świat każdemu poczętemu dziecku. Z uwagi na występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych (ujemny przyrost naturalny) i gospodarczych (zmiany statusu materialnego) rodzina jako podstawowa komórka społeczna powinna być objęta szczególną ochroną państwa.

Świadczenia rodzinne wypłacane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie dominują w wypłacanych zasiłkach. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka, jeśli rodzina nie przekracza minimum dochodowego:

- do ukończenia przez niego 18 roku życia,
- w okresie jego nauki, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia,
- do 24 roku życia, jeżeli nadal kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i posiada orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Tabela 38. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin, w tym:	14	19	14	15	18
liczba rodzin wielodzietnych	14	19	14	15	17

Tabela 39. Liczba rodzin pobierających inne świadczenia rodzinne z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	liczba rodzin	319	908	308	293	336
	kwota świadczeń (zł)	1 160 000	1 102 563	1 090 906	1 043 455	1 302 917
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	liczba świadczeń	56	45	60	49	58
	kwota świadczeń (zł)	56 000	45 000	60 000	49 000	58 000
Świadczenia alimentacyjne	liczba osób	15	14	14	13	16
	liczba rodzin	13	10	10	9	12
	kwota świadczeń (zł)	49 346	57 520	58 590	64 590	88 230

Sieroctwo

Sieroctwo oznacza stan pozbawienia dzieci trwale lub okresowo szans wychowania we własnej rodzinie z uwagi na brak odpowiednich warunków opiekuńczo – wychowawczych. Sieroctwo to nie tylko sytuacja społeczna czy prawna ale także stan psychiczny dziecka pozbawionego rodziców na skutek śmierci lub rozbicia rodziny. W obecnych czasach sieroctwo występujące w wyniku rozbicia rodziny w większości przypadków jest wynikiem patologii społecznych – sierotami są dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych. Dzieci, które nie mają możliwości wychowywania się w rodzinie, mają prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa.

Tabela 40. Liczba rodzin pobierających świadczenia z tytułu sieroctwa z GOPS w Promnie w latach 2012 – 2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	0	0	1	10	1
Liczba osób w rodzinach	0	0	2	26	1

Na terenie gminy nie funkcjonują państwowe ani rodzinne domy dziecka. Bark jest rodzin zastępczych.

Dziećmi osieroconymi zajmuje się przede wszystkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białobrzegach - jego zadaniami są:

- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie pozbawionym opieki rodziców i dzieciom niedostosowanym społecznie poprzez kierowanie ich do placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisk dla nieletnich, zakładów poprawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii zapewniających całodobową opiekę i młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie oznacza jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania na szkodę bliskiej osoby bądź też zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących. W całym okresie analizy obejmującym lata 2012 – 2016, GOPS w Promnie nie wypłacał świadczeń z powodu występowania przemocy w rodzinie, jednak ze „Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych” za lata 2015 – 2016 wynika, iż problem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Promna występuje. Podstawowe dane zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 41. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2015 – 2016 (Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych)

Wyszczególnienie	2015	2016
Osoby doznające przemocy w rodzinie	15	31
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	11	16
Świadkowie przemocy w rodzinie	15	3

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Ze statystyk Komendy Powiatowej Policji w Białobrzegach wynika, że przemoc domowa jest ciągłym zjawiskiem występującym na terenie Gminy Promna.

Tabela 42. Liczba interwencji policji w związku z zaistnieniem zjawiska przemocy domowej w latach 2012 – 2016 (Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Białobrzegach)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Przemoc domowa	9	1	4	3	2

Na przemoc w rodzinie należy reagować. Informacja o jej występowaniu powinna docierać do policji, GOPS bądź innej służby społecznej działającej na terenie gminy lub w jej sąsiedztwie. Poszczególne organy/institucje, które będą przyjmować zgłoszenie o występowaniu przemocy powinny informować pokrzywdzonych o przysługujących im prawach, natomiast sprawcom przemocy powinno być udzielane pouczenie.

Tabela 43. Liczba i rodzaje działań podejmowanych przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych wobec członków rodzin, w których dochodzi do przemocy w latach 2015 – 2016 (Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych)

Wyszczególnienie	2015	2016
Uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”	11	12
Zawiadomienie prokuratury lub policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa znęcania się	3	0
Prowadzenie rozmowy interwencyjnej z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy	0	16
Motywowanie sprawcy przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno – korekcyjnych dla osób stosujących przemoc	0	1
Prowadzenie rozmowy z osobą doznającą przemocy w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie	11	5
Motywowanie dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy	0	5
Poinformowanie o lokalnej ofercie pomocy dla dzieci krzywdzonych	0	2

Tabela 44. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w Gminie Promna na przestrzeni lat 2012 – 2016 (Źródło: Sprawozdania z lat 2012 – 2016 przekazywane do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie – Wydział Polityki Społecznej)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart A przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę					
ogółem	15	22	12	11	12
jednostki organizacyjne pomocy społecznej	0	3	0	0	0
gminną Komisję Rozwiązywania problemów Alkoholowych	0	0	0	0	0
policja	14	18	12	11	12
oświata	1	1	0	0	0
ochrona zdrowia	0	0	0	0	0
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	2	4	4	4	4
Liczba powołanych Grup Roboczych	1	2	0	0	5
Liczba spotkań Grup Roboczych	18	23	19	11	16
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupę Roboczą	6	22	12	6	16
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupę Roboczą	6	8	5	3	12
Liczba zakończonych przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupę Roboczą, procedur „Niebieskie Karty”, na skutek:					
ogółem	14	0	20	12	16
zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy	13	0	20	12	4
braku zasadności podejmowanych działań	1	0	0	0	12
Osoby, którym zapewniono schronienie w ośrodkach wsparcia lub specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie					
liczba osób	0	3	0	0	0
liczba rodzin	0	1	0	0	0
Przypadki odebrania dziecka z rodziny na podstawie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie					
liczba dzieci	4	0	0	0	0
liczba rodzin	1	0	0	0	0

W Gminie Promna nie występują jednostki poradnictwa specjalistycznego, z pomocy których mogłyby skorzystać m.in. osoby z problemem przemocy domowej. Jedynym podmiotem zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie gminy jest Gminny Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zasadniczym celem Zespołu jest realna współpraca służb na rzecz osób uwikłanych w przemoc domową i budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb dla wypracowania formuły skuteczniejszej współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych pracujących w Gminie Promna, w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na terenie Gminy Promna, przemoc w rodzinie ma miejsce w rodzinach o różnym statusie społecznym i często związana jest z problemem nadużywania alkoholu, osiąganiem zbyt niskich dochodów. Ofiarami przemocy są głównie kobiety.

Osoby dorosłe oraz dzieci, które doświadczyły przemocy w rodzinie mogą być skierowane do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Radomiu lub do innych jednostek na terenie województwa.

Do zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej należą m.in.:

- pomoc psychologiczna dla osób i rodzin, które znalazły się w nagłym lub przewlekłym kryzysie psychicznym,
- krótka psychoterapia indywidualna, rodzinna albo małżeńska,
- poradnictwo psychologiczne oraz pomoc prawna i socjalna,
- interwencja w nagłych zdarzeniach i przeżyciach traumatycznych,
- stosowanie działań profilaktycznych poprzez propagowanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi,
- prowadzenie telefonicznych interwencji kryzysowych.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej współpracuje z organami specjalizującymi się w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zapobiegania szkodliwym patologiom, w szczególności z Ośrodkami Pomocy Społecznej, instytucjami i organizacjami świadczącymi pomoc psychologiczną i psychiatryczną, organami wymiaru sprawiedliwości, prokuraturą, policją, organizacjami pozarządowymi i wyznaniowymi.

W celu skutecznego wspierania rodzin we właściwym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym w tym przemocy w rodzinie, Gmina Promna posiada opracowane: „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2015 - 2018 (Uchwała Nr X/45/15 Rady Gminy Promna z dnia 30 lipca 2015 r.) oraz Program Wspierania Rodziny w Gminie Promna na lata 2017 – 2019 (Uchwała Nr XXXI.137.2017 Rady Gminy Promna z dnia 23 marca 2017 r.).

5.5. Pozostałe problemy pomocy społecznej

Trudności w integracji osób posiadających status uchodźcy

Pomoc osobom posiadającym status uchodźcy jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiat w ramach indywidualnego programu integracji (na którego realizację środki przekazuje wojewoda), który obejmuje m.in.: wypłatę świadczeń na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, specjalistyczne poradnictwo socjalne.

Na terenie Gminy Promna nie przebywają osoby, które posiadają status uchodźcy oraz osoby, którym przysługiwałaby zasiłek z GOPS z tego tytułu.

Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi

Na terenie Gminy Promna nie były wypłacane zasiłki z GOPS z powodu zaistnienia potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi. Nie odnotowano popełniania tego rodzaju przestępstw na mieszkańcach gminy.

Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładów karnych

Osoby opuszczające zakłady karne są pod opieką Kuratora Sądowego, otrzymują pomoc społeczną, jeśli same zgłoszą się do Ośrodków Pomocy. Najczęstszą przyczyną otrzymywania zasiłku przez osoby, które opuściły zakład karny jest niemożność znalezienia pracy.

Tabela 45. Liczba osób pobierająca świadczenia z powodu występowania trudności po opuszczeniu zakładu karnego z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wskaźnik	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	2	1	2	4	2
Liczba osób w rodzinach	2	1	2	5	4

Wystąpienie zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej

Pomoc społeczna udzielana jest również w sytuacjach niezależnych od uwarunkowań społecznych, np.: w chwili wystąpienia sytuacji kryzysowej lub tragicznego w skutkach zdarzenia losowego, klęski żywiołowej. Najczęściej pomoc oferowana jest w formie pieniężnej lub rzeczowej.

Tabela 46. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu wystąpienia zdarzenia losowego w latach 2010-2014 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wskaźnik	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	1	0	1	0	2
Liczba osób w rodzinach	2	0	4	0	5

5.6. Aktywność społeczeństwa

W Gminie można zaobserwować również inne problemy społeczne, które niekoniecznie wymagają wsparcia finansowego skierowanego do konkretnych osób czy rodzin, ale często podjęcia działań organizacyjnych. Działania te to np.: zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej (dla osób starszych i samotnych), udostępnienia młodzieży sal szkolnych, zorganizowanie klubów, świetlic i organizowanie w nich spotkań dla poszczególnych grup wiekowych, czy tematycznych dla zainteresowanych.

Możliwości spędzania wolnego czasu na terenie Gminy Promna przez dzieci i młodzież

Młodzież, niezależnie od miejsca zamieszkania (miasto lub wieś) w czasie wolnym poszukuje przede wszystkim rozrywki. Oczywiście jest, że miasta, zwłaszcza te największe posiadają bardzo wiele atrakcyjnych miejsc do atrakcyjnego spędzania czasu wolnego. Dla mieszkańców obszarów wiejskich wizyta w restauracji, kawiarni, kinie czy teatrze wiąże się z koniecznością wyjazdu do miasta. W konsekwencji mieszkańcy wsi rzadziej odwiedzają tego rodzaju miejsca niż mieszkańcy miast. Na terenach wiejskich występuje mniejsza dostępność miejsc do spotkań towarzyskich niż w miastach, co powoduje, że czas wolny młodzieży nie jest urozmaicony. Brak możliwości odpowiedniego wypełnienia czasu wolnego oznacza poszukiwanie przez młodzież rozwiązań niepożądanych np. przesiadywanie przed komputerem czy telewizorem. Ponadto negatywnymi konsekwencjami braku miejsc do spotkań towarzyskich czy ogólnodostępnych obiektów publicznych (np. boiska, hale

sportowe) może być tworzenie się grup okupujących przystanki autobusowe bądź inne miejsca mniej uczęszczane, które sprzyjają spożywaniu alkoholu bądź innych używek. Problem nieodpowiedniego zagospodarowania czasu wolnego młodzieży na wsi wskazuje na potrzebę powstawania w środowiskach wiejskich programów aktywizacji młodzieży, a także większej dostępności miejsc, w których samodzielnie mogliby gospodarować swoim czasem i rozwijać swoje zainteresowania.

Na terenie Gminy Promna znajdują się obiekty sportowe, z których młodzież może korzystać nie tylko w ramach zajęć lekcyjnych, niemniej jednak główną przestrzenią dla sportu zwłaszcza w okresie jesienno – zimowym jest szkoła i obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego. W miejscowościach Przybyszew i Rykały znajdują się ogólnodostępne boiska sportowe wielofunkcyjne ORLIK. Uzupełnieniem bazy sportowej w gminie są boiska przyszkolne oraz sale gimnastyczne w szkołach. Obecnie gmina realizuje inwestycję polegającą na budowie sali gimnastycznej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Przybyszewie. Obiekt ten ma być w pełni gotowy w 2018 r. Inwestycja ta przyczyni się do poprawy warunków prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W nowym obiekcie planowana jest m.in. sala audiowizualna a także sala do prowadzenia zajęć z gimnastyki korekcyjnej. Jest szczególnie ważne, zwłaszcza w dzisiejszych czasach, kiedy znaczna część dzieci i młodzieży zmagają się z wadami postawy. Najlepszy dostęp do bazy sportowej w gminie mają dzieci i młodzież zamieszkujący w miejscowościach w których znajdują się obiekty sportowe. Możliwość skorzystania z tego typu obiektów przez osoby zamieszkujące w miejscowościach bardziej oddalonych wiąże się z koniecznością dojazdu do miejsca docelowego a tym samym im jest to odległość większa tym rzadziej osoby te korzystają z bazy sportowej poszukując innych zajęć dostępnych w miejscu zamieszkania. Ważne jest zatem rozwijanie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej w gminie i wzbogacanie oferty spędzania czasu wolnego. Najmłodszy mieszkańcy gminy mogą korzystać z placów zabaw, w tym placu znajdującego się przy Zespole Placówek Oświatowych w Przybyszewie. Dla zwiększenia dostępności miejsc służących zabawie i rozwojowi dzieci należy dążyć do zwiększania liczby miejsc służących dzieciom.

Do innych alternatywnych form aktywności i spędzania czasu wolnego w gminie zaliczyć należy: spływy kajakowe, wędkowanie, wycieczki rowerowe szlakami turystyki rowerowej itp., organizowane m.in. przez gospodarstwa agroturystyczne. Z oferty tej korzystają jednak głównie turyści.

Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z imprez rodzinnych i okolicznościowych (np. festyny, pikniki). Organizacją wydarzeń kulturalnych, cyklicznych imprez związanych ze świętami państwowymi, konkursów, kiermaszy, wystaw, spotkań okolicznościowych zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna. Na terenie gminy należy podejmować inicjatywy, które sprzyjać będą integracji międzypokoleniowej i eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych, w tym wykluczenia społecznego.

Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi

Gmina Promna posiada roczny „Program współpracy Gminy Promna z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2017 rok”, przyjęty Uchwałą Rady Gminy Promna Nr XXV.110.2016 z dnia 28 października 2016 r., który określa cele, zadania oraz zasady i formy współpracy. Celem programu jest efektywna realizacja przez Gminę Promna zadań publicznych oraz budowanie partnerstwa pomiędzy samorządem i innymi podmiotami działającymi w zakresie pożytku publicznego.

Współpraca Gminy Promna z podmiotami programu opiera się na zasadach pomocnictwa

stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Corocznie w budżecie gminy, Rada Gminy rezerwuje środki finansowe na realizację zadań przez podmioty programu prowadzące działalność pożytku publicznego.

Gmina realizuje zadania własne współpracując z podmiotami programu w zakresie:

- pomocy społecznej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- kultury fizycznej i sportu,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- działania na rzecz kultury, sztuki i ochrony dziedzictwa narodowego,
- edukacji, oświaty i wychowania,
- porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym zgodnie z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi ma zarówno charakter finansowy jak i pozafinansowy. Poza wsparciem finansowym, gmina może udzielać podmiotom pomocy w innych formach, a w szczególności w postaci:

- umożliwienia organizacji przedsięwzięć na terenie obiektów sportowych (stadionu, boisk szkolnych),
- pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł,
- promocji działalności organizacji pozarządowych,
- udzielenie rekomendacji organizacjom pozarządowym i podmiotom współpracującym z gminą, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł,
- wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków,
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych i podmiotów oraz przedstawicieli gmin.

Gmina Promna jest członkiem Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Zapilicze”, które działa na rzecz rozwoju 6 gmin: Biało-brzezi, Wyśmierzyce, Promna, Radzanów, Stara Błotnica oraz Stromiec. LGD stara się o dofinansowanie zadań lokalnych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działań: różnicowania w kierunku działalności nierolniczej, tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, odnowy i rozwoju wsi oraz tzw. „małych projektów”. Celem działalności LGD jest „Rozwój turystyki w oparciu o walory rzeki Pilicy” oraz „Rozwój kapitału społecznego”.

Stowarzyszenie LGD „Zapilicze” działa na rzecz rozwoju gmin w szczególności poprzez:

- popieranie wszelkich działań mających na celu promocję w/w gmin,
- wspieranie rozwoju edukacji,
- popieranie i wspomaganie inicjatyw społecznych w zakresie gospodarki, ochrony środowiska, kultury, sportu i turystyki,
- współpracę z organizacjami religijnymi, społecznymi, oświatowymi, sportowymi,
- kulturalnymi, gospodarczymi,
- wspieranie rozwoju infrastruktury,
- pomoc osobom niepełnosprawnym,
- budowanie wzajemnych więzi międzyludzkich,
- rozwój świadomości obywatelskiej,
- kultywowanie tradycji historycznych i kulturowych w/w gmin,

- podejmowanie i wspomaganie programów integracyjnych,
- działalność wychowawczą, oświatową i kulturalną,
- ochronę środowiska naturalnego,
- działalność informacyjną i wydawniczą,
- wspieranie rolnictwa ekologicznego i agroturystyki,
- animacja i pobudzanie działalności gospodarczej.

Aktywność społeczna mieszkańców Gminy Promna przejawia się m.in. w działalności stowarzyszeń oraz klubów. W Gminie działają następujące organizacje:

- Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich (Promna Kolonia 143, 26 – 803 Promna),
- Klub Sportowy „UKS Promna” (Urząd Gminy w Promnie, 26 – 803 Promna),
- Stowarzyszenie „Wolna Chata” (ul. Rosłońca 5, Przybyszew, 26 – 803 Promna),
- Uczniowski Klub Sportowy Błękitni (Publiczna Szkoła Podstawowa w Olkowicach, 26 – 803 Promna),
- Uczniowski Klub Sportowy przy Publicznym Gimnazjum w Adamowie (Publiczne Gimnazjum w Adamowie, Adamów 20, 26 – 803 Promna),
- Uczniowski Klub Sportowy „Promyk” przy Publicznej Szkole Podstawowej w Promnie (Publiczna Szkoła Podstawowa w Promnie, 26 – 803 Promna).

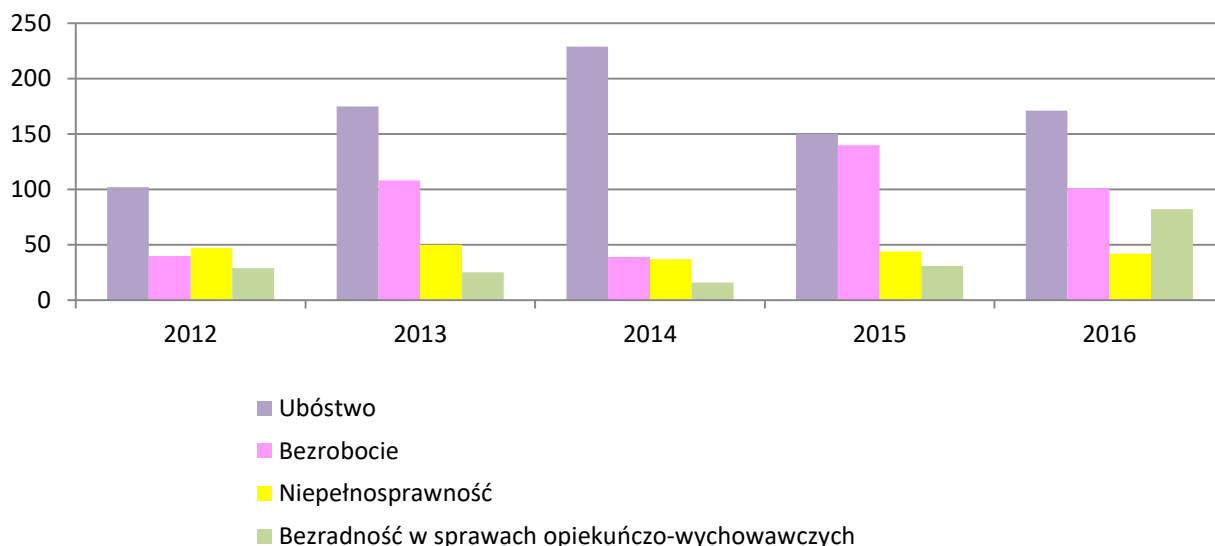
Ponadto w Gminie Promna aktywnie działa Koło Gospodyń Wiejskich w miejscowości Przybyszew.

6. Podsumowanie sytuacji społecznej w Gminie Promna i analiza SWOT

6.1. Wnioski z diagnozy

"Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026" ma za zadanie wypracować takie metody, aby podnieść standard życia w gminie oraz skutecznie przeciwdziałać rozprzestrzenieniu się niekorzystnych zjawisk społecznych.

Wykres 9. Główne powody przyznania pomocy społecznej w latach 2012-2016 przez GOPS w Promnie w latach 2012 - 2016

Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Promna wynika:

- wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym i nasilający się problem ludzi starszych, Brak systemowych rozwiązań starzejącego się społeczeństwa,
- znaczna liczba osób korzystających z pomocy GOPS - ogółem 423 osoby w roku 2016,
- głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej w 2016 r. są: ubóstwo (171 rodzin), bezrobocie (101 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (82 rodziny), niepełnosprawność (42 rodziny),
- w 2016 r. 112 osób korzystało z darmowych posiłków, przyznawanych w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. 27 osób otrzymało zasiłek celowy w ramach powyższego programu,
- zjawisko bezdomności nie jest odczuwalne na terenie gminy. Pomoc w postaci schronienia udzielona była w latach 2012, 2013 i 2016. Z pomocy tej korzystała 1 osoba,
- w 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach zarejestrowanych jako osoby bezrobotne było 166 mieszkańców gminy, co stanowiło około 4,8% ludności gminy w wieku produkcyjnym. Udział osób bezrobotnych z terenu gminy w ogóle mieszkańców powiatu białobrzegskiego zarejestrowanych w PUP w Białobrzegach wynosił około 12,0%. Stopa bezrobocia wynika z relatywnie wysokiego odsetka pracujących w sektorze rolniczym,
- występowanie niekorzystnych zjawisk społecznych, tj.: niechęć do pracy, dziedziczenie biedy, migracja zarobkowa,
- problemem jest brak zorganizowanej oferty czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz niewystarczająca dostępność do bazy kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej,

- brak systemowych rozwiązań na rzecz osób starszych oraz brak organizacji dbających o interesy środowisk seniorskich,
- pozytywnym aspektem w działaniach na rzecz społeczności gminy jest: działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- GOPS w Promnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej,
- działania władz gminy zmierzają do poprawy standardu życia mieszkańców i opierają się na zadaniach organizacyjnych (pomoc i doradztwo społeczne, zwiększenia skuteczności podejmowanej pomocy społecznej poprzez szkolenia kadry, ułatwienia w dostępie do urzędów i instytucji, do usług bytowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych, itp.) oraz na zadaniach inwestycyjnych (np.: poprawie warunków lokalowych infrastruktury socjalnej).
- wszelkie działania gminy na polu społecznym mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej.

Na sytuację społeczną w Gminie duży wpływ mają czynniki zewnętrzne, np.: stan gospodarki kraju, brak rynków zbytu i nieopłacalność produkcji rolnej oraz konkurencyjność gospodarza ze strony gmin ościennych. Wszystko to może powodować wzrost frustracji, stagnacji i poczucia beznadziei wśród mieszkańców gminy. Skutki społeczne mogą być poważne, np. wzrost występowania zjawisk patologicznych (np. przemoc domowa), wzrost stosowania używek (alkohol, narkotyki), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

6.2. Analiza SWOT

Dla podsumowania aktualnej sytuacji społecznej w Gminie Promna przeprowadzono następującą analizę:

Tabela 47. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w Gminie Promna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Położenie Gminy Promna przy drodze krajowej S7, – Walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy: Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina rzeki pilicy i Drzewiczki, obszary Natura 2000 mające znaczenie dla Wspólnoty – Dolina Dolnej Pilicy (PLH140016 oraz Dolina Pilicy (PLB140003), – Dostępność placówek oświatowych, – Zagwarantowana podstawowa opieka medyczna, – Dostępność usług społecznych, – Działalność jednostek na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców, – Korzystne warunki sprzyjające rozwojowi turystyki, agroturystyki i rekreacji, – Powszechność usług telekomunikacyjnych oraz Internetu, – Sprawnie funkcjonujący system pomocy społecznej. Współpraca GOPS z placówkami oświatowymi, placówkami medycznymi, GKRPA, Zespołem Interdyscyplinarnym, 	<ul style="list-style-type: none"> – Starzenie się lokalnej społeczności – systematycznie wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnych, – Brak systemowych rozwiązań w gminie dla starzejącego się społeczeństwa (brak domów pomocy społecznej, placówek dziennego i stałego pobytu dla ludzi starszych i samotnych, brak miejsc rekreacji przeznaczonych dla seniorów), – Duża liczba beneficjentów pomocy społecznej, – Duża liczba rodzin dotkniętych ubóstwem, – Braki w infrastrukturze technicznej, – Brak oferty spędzania wolnego czasu dla osób starszych, – Dysproporcje w społeczeństwie gminy pod względem statusu materialnego i zawodowego, – Brak form wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, – Ograniczone środki finansowe na powołanie placówek sprawujących opiekę nad osobami

<p>Parafiami, Policją i OSP, stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Działalność kościoła katolickiego 	<p>starszymi i samotnymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak organizacji pozarządowych w zakresie organizowania form wsparcia dla dzieci i młodzieży, - Ograniczone środki finansowe w budżecie gminnym uniemożliwiające podejmowanie inwestycji, - Brak ułatwień architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w większości budynków użyteczności publicznej w gminie, - Ograniczony dostęp do rynku pracy oraz usług społecznych dostępnych poza terenem gminy z uwagi na niewydolny system komunikacji publicznej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost poziomu usług społecznych, - Rozbudowa infrastruktury społecznej, - Wykorzystanie potencjału ludzkiego, aktywizacja mieszkańców, kreowanie liderów lokalnych, - Przynależność Gminy Promna do Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Zapilicze”, - Kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami społecznymi w gminie i w regionie, - Wzrost aktywności mieszkańców - rozwój organizacji działających w zakresie pomocy społecznej, wspieranie rozwoju gospodarczego, - Zagwarantowanie możliwości funkcjonowania w społeczeństwie osobom, które nie są w stanie same zadbać o siebie lub potrzebują wsparcia (osoby niepełnosprawne, chore, osoby starsze, zagrożone wykluczeniem społecznym), - Międzygminna promocja regionu w oparciu o tradycję, walory krajobrazowe i kulturowe Pozyskanie środków z Unii Europejskiej oraz innych środków zewnętrznych na współfinansowanie zaplanowanych inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaostrzenie niekorzystnych trendów demograficznych ze względu na wzrost migracji zarobkowej i brak aktywności w tworzeniu miejsc pracy poza rolnictwem, - Zbyt duże obciążenie gminy obowiązkami społecznymi przy braku wsparcia ze strony państwa, - Narastanie zjawisk patologii społecznej w środowisku domowym, szkolnym, - Utrzymywanie się bezrobocia oraz ukrytego bezrobocia, - Brak perspektyw dla młodzieży i związana z tym migracja ludzi młodych i wykształconych, - Brak skutecznej polityki aktywizującej rejonu, - Duża konkurencja w aplikowaniu ośrodki zewnętrzne

Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym musi opierać się na:

- zwiększeniu efektywności przydzielania środków na pomoc społeczną,
- poprawie standardu życia i dostępności do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych dla mieszkańców gminy,
- doksztalcaniu i doskonaleniu zawodowym kadry MOPS, GKRPA, kadry pedagogicznej, medycznej, itp.
- zintegrowaniu, zaktywizowaniu oraz edukacji społeczeństwa,
- realizacji zamierzeń inwestycyjnych, które mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej.

7. Cel główny i cele pośrednie w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Promna

Cel główny w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Promna:

Gmina Promna wyrównuje dysproporcje w poziomie życia mieszkańców, zapewnia warunki do rozwoju potencjału tkwiącego w lokalnej społeczności i skutecznie zapobiega występowaniu zjawisk dysfunkcyjnych.

Dążenie do osiągnięcia stanu określonego powyżej oznaczać będzie realizację przez Gminę Promna konkretnych działań. Punktem wyjścia do określenia szczegółowych kierunków działań przewidzianych w niniejszej „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026” jest określenie zasadniczych obszarów priorytetowych. Każdemu z tych obszarów przypisano cele operacyjne a w ramach celów operacyjnych wyznaczono obszary działań. Każdy obszar został uszczegółowiony poprzez podanie konkretnych kierunków działań dla osiągnięcia zakładanych celów.

Rysunek 1. Obszary priorytetowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026”

I. Realizacja polityki sprzyjającej poprawie jakości życia mieszkańców i włączeniu społecznemu

II. Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk dysfunkcyjnych wśród mieszkańców Gminy Promna

III. Sprzyjające warunki do rozwoju potencjału lokalnej społeczności

Rysunek 2. Plan strategiczny „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026”

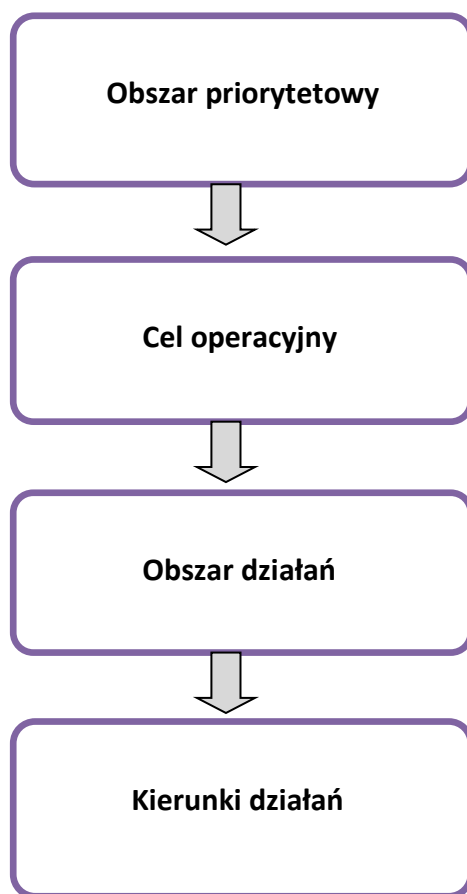
<p>Obszar priorytetowy I: Realizacja polityki sprzyjającej poprawie jakości życia mieszkańców i włączeniu społecznemu</p>	<p>Obszar priorytetowy II: Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk dysfunkcyjnych wśród mieszkańców Gminy Promna</p>	<p>Obszar priorytetowy III: Sprzyjające warunki do rozwoju potencjału lokalnej społeczności</p>
<p><u>Cel operacyjny 1.</u> Wzrost jakości i dostępności infrastruktury społecznej</p>	<p><u>Cel operacyjny 1.</u> Wzmacnianie rodzin – ograniczanie ich ubożenia i izolacji</p>	<p><u>Cel operacyjny 1.</u> Wysoki poziom jakości i dostępności usług społecznych</p>
<p><u>Cel operacyjny 2.</u> Zaspokojenie potrzeb oraz aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p><u>Cel operacyjny 2.</u> Skuteczny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy</p>	
<p><u>Cel operacyjny 3.</u> Wzmacnianie i rozwój kapitału ludzkiego</p>	<p><u>Cel operacyjny 3.</u> Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień wśród mieszkańców Gminy Promna</p>	<p><u>Cel operacyjny 2.</u> Rozwój aktywności obywatelskiej i dialogu społecznego</p>

8. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Promna na lata 2017-2026

Realizacja celów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026” odbywać się będzie poprzez zapisane działania i inwestycje w grupach poszczególnych celów pośrednich.

Realizacja zadań inwestycyjnych uwarunkowana jest możliwościami finansowymi budżetu gminy oraz otrzymaniem dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym środków z Unii Europejskiej). Dlatego też termin realizacji niektórych inwestycji może zostać odłożony w czasie.

Rysunek 3. Struktura planu działań społecznych dla Gminy Promna

Obszar priorytetowy I: Realizacja polityki sprzyjającej poprawie jakości życia mieszkańców i włączeniu społecznemu

Cel operacyjny 1. Wzrost jakości i dostępności infrastruktury społecznej			
Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację	Partnerzy
Dostosowanie istniejącej bazy do potrzeb społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja placówek oświatowych na terenie Gminy Promna, rozbudowa i doposażenie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ZPO im. Władysława Rostkońca w Przybyszewie – świetlica szkolna, ▪ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kierzkowskiego w Promnie –naprawa elewacji, remont dachu, przebudowa sal, ▪ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Olkowicach - biblioteka multimedialna, świetlica, pracownia językowa, ▪ Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Adamowie – modernizacja pracowni komputerowej i sali matematycznej. - Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych. 	Urząd Gminy w Promnie	Zarządcy budynków
Rozbudowa infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie Gminy Promna, w tym realizacja potrzeb inwestycyjnych placówek oświatowych: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kierzkowskiego w Promnie – sala gimnastyczna, boisko wielofunkcyjne, ▪ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Olkowicach - boisko wielofunkcyjne. - Budowa placów zabaw, w tym przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Olkowicach, - Rozwój infrastruktury służącej seniorom, w tym utworzenia Dziennego Domu Seniora w budynku po dawnej szkole w Biejkowie. 	Urząd Gminy w Promnie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie, organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 2. Zaspokojenie potrzeb oraz aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym			
Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację	Partnerzy
Poprawa jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – wczesna identyfikacja zagrożeń i interwencja w kręgach wysokiego ryzyka socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> - Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, czyli środowisk dziedziczących ubóstwo lub patologie, osób z niepełnosprawnością, długotrwale chorych i osób w podeszłym wieku, - Dążenie do poprawy sytuacji socjalno – bytowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem, - Podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie kompleksowej informacji o możliwościach otrzymania pomocy, - Wspieranie programów mających na celu ograniczanie rozmiarów i skutków problemów społecznych, - Dbanie o klimat służący racjonalizowaniu postaw społecznych wobec osób/rodzin borykających się z problemami i uzyskiwaniu aprobaty społecznej dla udzielania im wsparcia. 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie	Gmina Promna, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe
Efektywny system wsparcia dla osób starszych oraz zapobieganie ich marginalizacji	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie usług opiekuńczych dla seniorów w ich środowisku zamieszkania, obejmujących m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem, - Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym, - Promowanie wśród lokalnej społeczności a także w środowisku osób starszych, aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, - Rozwój wolontariatu, - Powołanie specjalistycznej placówki dziennego pobytu dla seniorów w celu aktywizacji i zwiększenia integracji ze społeczeństwem, - Realizacja programów w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów, oraz zapewnienie im dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji, - Organizacja czasu wolnego - rozwój aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno – społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, intelektualnych, - Przybliżanie społeczności lokalnej problematyki osób starszych, - Promocja i rozwój działań wspierających integrację międzypokoleniową, - Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz seniorów, - Integrowanie osób starszych ze społecznością lokalną poprzez organizację wspólnych imprez okolicznościowych. 	Urząd Gminy w Promnie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie	Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej, organizacje pozarządowe

<p>Zapewnienie osobom długotrwale chorym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie kompleksowego i długookresowego programu wsparcia dla osób niepełnosprawnych, - Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym, - Umożliwienie osobom niepełnosprawnym zdobywania kompetencji społecznych i zawodowych w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności, - Kształtowanie dobrego klimatu społecznego i pozytywnego nastawienia środowiska lokalnego do współpracy z osobami niepełnosprawnymi, - Podnoszenie wiedzy, kwalifikacji oraz umiejętności komunikacyjnych osób współpracujących z osobami niepełnosprawnymi, - Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych, - Realizacja przedsięwzięć z zakresu integracji i aktywizacji społeczno – zawodowej, tworzenie warunków sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych i kształtowanie ich pozytywnego wizerunku na rynku pracy, - Włączanie potencjału rodziny i bliskiego otoczenia w działania wspomagające na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych, - Rozwój i promocja idei wolontariatu (pomoc osobom długotrwale chorym i niepełnosprawnym w codziennym życiu), - Wsparcie dla rozwoju aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne polegających m.in. na organizacji imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, - Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. 	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p>	<p>Gmina Promna, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe</p>
--	---	--	---

Cel operacyjny 3. Wzmacnianie i rozwój kapitału ludzkiego			
Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację	Partnerzy
Wyrównywanie szans w starcie życiowym dzieci i młodzieży – pomoc w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> - Podniesienie poziomu kształcenia w szkołach, w tym poprawa poziomu nauczania języków obcych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich, dostęp do nowoczesnych technologii (pracownie komputerowe, Internet), doposażenie placówek oświatowych w niezbędny sprzęt, - Dążenie do zwiększenia dostępu do opieki nad małym dzieckiem (utworzenie bazy opiekuńczej dla dzieci do lat 3, zwiększenie dostępności placówek przedszkolnych w gminie oraz uelastycznianie czasu ich pracy), - Wzbogacanie oferty placówek działających dla wspierania i rozwoju dzieci i młodzieży (np. świetlice szkolne), - Zwiększenie dostępności do zajęć wyrównawczych dla uczniów potrzebujących wsparcia w nauce oraz propagowanie idei pomocy koleżeńskiej w nauce (wolontariat), - Opracowanie i wdrożenie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć dodatkowych), - Stworzenie możliwości kształcenia dla uczniów zmagających się z niepełnosprawnością poprzez m.in. realizację indywidualnego nauczania, likwidację barier architektonicznych, - Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego m.in. poprzez wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych, sportowo – rekreacyjnych gminy, - Tworzenie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży bezpłatne spędzanie czasu wolnego, - Organizacja zajęć popołudniowych dla młodzieży z ofertą zajęć edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, - Organizacja poradnictwa zawodowego dla uczniów kończących gimnazja (obecnie) oraz szkołę podstawową (po zmianach w systemie oświaty). 	Urząd Gminy w Promnie	Placówki oświatowe
Zwiększanie potencjału społeczno - zawodowego osób będących w wieku aktywności zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> - Motywowanie do podnoszenia poziomu wykształcenia, umożliwienie przekwalifikowania grupom zagrożonym utratą dochodu, - Organizacja szkoleń dla osób, dla których źródłem utrzymania jest rolnictwo (technologie, rolnictwo ekologiczne, agroturystyka), - Organizacja szkoleń dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. 	Urząd Gminy w Promnie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026

<p>Organizacja czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowanie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy dla wszystkich grup społecznych, - Aktywizacja mieszkańców gminy do zdrowego, aktywnego spędzania czasu poza pracą, nauką, - Wspieranie działalności instytucji kulturalnych, sportowych oraz kół zainteresowań, klubów itp. 	<p>Urząd Gminy w Promnie</p>	<p>Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe</p>
<p>Wdrażanie programów edukacyjnych niezbędnych w niwelowaniu zjawisk niekorzystnych dla rozwoju społeczności lokalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uruchamianie i wspieranie programów edukacyjnych adresowanych do osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi i zagrożeniami prowadzącymi do utraty bezpieczeństwa osobistego, zdrowotnego i socjalnego, - Uruchamianie, wspieranie i promowanie programów opartych na samoedukacji i samopomocy w pobudzaniu aktywności społecznej na rzecz poznawania przyczyn powstawania problemów społecznych oraz sposobów ich rozwiązywania. 	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie</p>	<p>Gmina Promna, organizacje pozarządowe</p>

Obszar priorytetowy II: Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk dysfunkcyjnych wśród mieszkańców Gminy Promna

Cel operacyjny 1. Wzmacnianie rodzin - ograniczanie ich ubożenia i izolacji

Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację	Partnerzy
<p>Realizacja działań umożliwiających podniesienie poziomu funkcjonowania rodzin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Promocja prawidłowego modelu rodziny i edukacja rodzin w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS, placówek oświatowych, - Intensyfikacja pracy socjalnej z rodzinami, zwłaszcza dotkniętymi bezradnością opiekuńczo – wychowawczą (pomoc w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo – wychowawczych), - Współpraca asystenta rodziny z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, - Diagnozowanie i monitorowanie sytuacji w rodzinach w celu zapobiegania zjawiskom ubóstwa (zwłaszcza tzw. „ubóstwa dziedzicznego”) i niezaradności, - Kontynuacja udzielania pomocy przez GOPS rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej (pomoc materialno – finansowa dla osób i rodzin znajdujących się w trudnych warunkach życiowych), - Realizacja zadań wynikających z systemu pieczy zastępczej, - Umożliwienie rodzinom wielodzietnym (w tym rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi) oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno – pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej, - Wdrażanie programów edukacyjnych i profilaktycznych w celu przeciwdziałania i zapobiegania problemom rodzin, dzieci i młodzieży, - Realizacja projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym projektów współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej, - Integracja działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, instytucji pomocy społecznej i służby zdrowia, policji, kościoła, organizacji pozarządowych, - Kontynuacja programów: wspierania rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny oraz programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”, wdrażanie innych inicjatyw wspierających rodziny, - Tworzenie przestrzeni oraz form aktywizacji przyjaznych rodzinom, wspierających ich aktywność i samodzielność, - Poszerzenie systemu udzielania pomocy w zakresie potrzeb mieszkaniowych osobom 	<p>Urząd Gminy w Promnie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie</p>	<p>Gminne jednostki organizacyjne realizujące zadania społeczne w ramach działalności statutowej, Instytucje kultury i sportu, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe</p>

	<p>zagrożonym wykluczeniem społecznym.,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podnoszenie poziomu aspiracji życiowych dzieci, młodzieży i rodzin. 		
<p>Zapobieganie degradacji ekonomicznej i społecznej osób i rodzin zagrożonych bezrobociem i skutkami utraty pracy- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy, - Objęcie pracą socjalną osób ubogich, bezrobotnych, - Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej (pomoc finansowa i rzeczowa), - Pomoc dla osób poszukujących pracy, organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych, staży oraz wsparcie dla osób rozpoczynających własną działalność przez Powiatowy Urząd Pracy, - Aktywizacja społeczna i zawodowa osób biernych zawodowo i długotrwale bezrobotnych poprzez kluby aktywizacji, organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, szkoleń i kursów doszkalających i przekwalifikujących wraz ze stażem itp., - Wzmacnianie partnerstwa instytucji rynku pracy, instytucji pomocy i integracji społecznej, - Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Białobrzegach w zakresie upowszechniania ofert pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach dla osób pozostających bez pracy itp., - Współpraca z organizacjami pozarządowymi, których działalność ukierunkowana jest na pomoc osobom potrzebującym, ubogim, bezrobotnym, - Wspieranie inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii społecznej, np. tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, - Motywowanie do podnoszenia poziomu wykształcenia, umożliwienie przekwalifikowania grupom zagrożonym utratą źródeł dochodu, - Edukacja i aktywizacja kobiet ułatwiająca dostęp do rynku pracy, promocja zatrudnienia młodzieży, - Zaspokajanie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizację dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki, przybory szkolne itp. 	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Białobrzegach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie</p>	<p>Urząd Gminy w Promnie</p>

Cel operacyjny 2. Skuteczny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy			
Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację	Partnerzy
<p>Podejmowanie i wspieranie działań zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i upowszechniania informacji o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom kryzysowym w środowisku rodzinnym, - Działalność informacyjna i pomocowa dla osób z rodzin dysfunkcyjnych, - Udostępnianie przez GOPS informacji o miejscach zajmujących się pomocą dla osób doświadczających przemocy, - Uczestnictwo osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Promna w szkoleniach, konferencjach o tematyce związanej z przemocą, - Podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. 	<p>Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Promnie, Zespół Interdyscyplinarny</p>	<p>Urząd Gminy w Promnie, PCPR, GKRPA, policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe</p>
<p>Dążenie do wyeliminowania zjawiska przemocy w rodzinach oraz zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorowanie środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie, - Współpraca instytucji pomocy społecznej m.in. poprzez realizację procedury „Niebieskiej Karty”, - Usprawnienie i przyspieszenie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy i ujednoczenie procedur postępowania, - Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii i leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej, - Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne na osoby stosujące przemoc - kierowanie w razie potrzeby sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych, - Zwiększenie umiejętności rozpoznawania sygnałów przemocy w rodzinie przez przedstawicieli różnych instytucji i podejmowanie działań mających na celu zatrzymanie przemocy, - Organizowanie poradnictwa i interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie, - Profilaktyka – prowadzenie działań informacyjnych, edukacyjnych i społecznych wśród całej społeczności gminy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych adresowanych do ogółu dorosłych dotyczących rozwoju dzieci, ich potrzeb, rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy, 	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie, Zespół Interdyscyplinarny</p>	<p>Urząd Gminy w Promnie, PCPR, GKRPA, policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026

	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży na temat praw dzieci, komunikacji, asertywności, rozwiązywania problemów bez przemocy, • realizacja zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży mających na celu przekazanie im podstawowych informacji na temat przemocy oraz zachęcanie do zwrócenia się o pomoc, jeśli są krzywdzone. <ul style="list-style-type: none"> - Udostępnienie telefonu zaufania dla osób doświadczających przemocy, - Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz pracujących z osobami pokrzywdzonymi i osobami stosującymi przemoc, - Wspieranie rodzin w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych związanych z występowaniem przemocy. 		
Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy wobec osób, które jej doznają	<ul style="list-style-type: none"> - Podejmowanie działań z zakresu doraźnej pomocy i interwencji kryzysowej dla osób doznających przemocy w rodzinie, - Umożliwienie osobom, które doświadczyły przemocy (dorośli, młodzież, dzieci), korzystania z pomocy m.in. medycznej, prawnej, psychologicznej, socjalnej, duchowej, mającej na celu uwolnienie się z sytuacji przemocy oraz poradzenie sobie z jej skutkami, - Realizowanie pomocy dla osób dotkniętych przemocą w formie wsparcia instytucjonalnego i udzielenia schronienia. 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie, GKRPA	Gmina Promna, policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe

Cel operacyjny 3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień wśród mieszkańców Gminy Promna			
Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację	Partnerzy
Realizacja działań profilaktycznych w zakresie uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Programu przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Promna, - Zapobieganie rozrastaniu się zjawiska uzależnień, w tym wśród młodzieży poprzez realizację programów profilaktyczno – edukacyjnych i zajęć pozalekcyjnych, - Informowanie o szkodach społecznych oraz zaburzeniach w funkcjonowaniu środowiska rodzinnego, będących konsekwencją uzależnień i nałogów oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec problemów alkoholowych, - Współpraca pomiędzy jednostkami w gminie, powiecie i regionie w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, - Wzbogacanie oferty form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, - Realizacja akcji edukacyjnych dla rodziców w zakresie nabywania umiejętności rozpoznawania zagrożeń i uzależnień u dzieci, - Diagnozowanie środowisk młodzieżowych (szkolnych) w celu rozpoznawania zagrożeń i przeciwdziałania uzależnieniom. 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie, GKRPA	Gmina Promna, policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe
Udzielanie wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin	<ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy terapeutycznej, prawnej i zdrowotnej oraz ochrony przed przemocą (pomoc dla osób uzależnionych, jak również ich rodzin - eliminacja społecznych skutków uzależnień), - Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr współpracujących z osobami borykającymi się z problemem uzależnienia. 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie, GKRPA	Gmina Promna, policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe
Promowanie trzeźwości i zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja trzeźwościowych imprez integracyjnych dla społeczności lokalnej, - Promocja i tworzenie warunków do zdrowego i aktywnego stylu życia wśród wszystkich mieszkańców gminy. 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie, GKRPA	Gmina Promna, PCPR, policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe

Obszar priorytetowy III: Sprzyjające warunki do rozwoju potencjału lokalnej społeczności

Cel operacyjny 1. Wysoki poziom jakości i dostępności usług społecznych			
Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację	Partnerzy
Podnoszenie jakości usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego, - Zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji o dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej na stronie internetowej gminy, - Podejmowanie działań promocyjnych mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej, - Kontynuacja działań pomocowych dla osób potrzebujących wsparcia, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - Świadczenie profesjonalnych usług na rzecz ludności poprzez wszystkie instytucje społeczne (instytucje gminne, opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, kulturalne, itp.), - Współpraca z instytucjami wspomagającymi pomoc społeczną w regionie (domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, środowiskowe domy samopomocy itp.). 	Urząd Gminy w Promnie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie	Instytucje i organizacje społeczne, GKRPA, PCPR
Promowanie zdrowia i zwiększenie dostępności służby zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - Wzbogacenie oferty usług zdrowotnych oferowanych na terenie gminy poprzez np. organizację okazjonalnych badań i porad specjalistycznych, - Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, - Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 	Urząd Gminy w Promnie	Placówki służby zdrowia

Cel operacyjny 2. Rozwój aktywności obywatelskiej i dialogu społecznego			
Obszar działań	Kierunki działań	Podmioty odpowiedzialne za realizację/koordynację	Partnerzy
Partycypacja obywatelska i budowanie pozytywnych relacji pomiędzy mieszkańcami gminy a samorządem	<ul style="list-style-type: none"> - Podejmowanie działań mających na celu budowanie dialogu władz samorządowych z lokalną społecznością, - Zwiększanie dostępu do informacji o planowanych przez samorząd gminy zamierzeniach o charakterze gospodarczym i społecznym, mających wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej, - Zapewnienie mieszkańcom gminy możliwości współdecydowania i odpowiedzialności za swoje otoczenie. 	Urząd Gminy w Promnie	Mieszkańcy Gminy Promna
Wzmacnianie integracji i solidarności społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, - Wspieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców gminy a także grup nieformalnych w zakresie inicjatyw oddolnych, - Podejmowanie inicjatyw o charakterze informacyjnym, mających na celu pobudzenie zainteresowania środowiska lokalnego przedsiębiorczością społeczną, - Wsparcie dla inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii społecznej, - Popularyzacja idei wolontariatu. 	Urząd Gminy w Promnie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Promnie	Mieszkańcy Gminy Promna, Organizacje pozarządowe
Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym, - Inicjowanie działalności organizacji pozarządowych w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej, - Opracowywanie i realizacja we współpracy z organizacjami pozarządowymi projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 	Urząd Gminy w Promnie	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego

9. Wdrażanie, zarządzanie i monitoring realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026”

9.1. Wdrażanie „Strategii ...”

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026” jest dokumentem otwartym, podatnym na zmiany wynikające z prowadzonego monitoringu zjawisk społecznych.

„Strategia ...” zostanie przyjęta w formie Uchwały Rady Gminy w Promnie. Zmiany w „Strategii ...” inicjowane będą przez Wójta Gminy Promna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz grupy społeczno-gospodarcze uczestniczące w procesie wdrażania i realizacji „Strategii ...”. Proponowane zmiany w „Strategii ...” będą również podlegały uchwaleniu przez Radę Miejską.

Ponadto, w realizacji założeń „Strategii ...” można oczekiwać wsparcia i pomocy instytucji:

- Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białobrzegach,
- Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Policji,
- placówek oświatowych z terenu gminy
- placówek ochrony zdrowia z terenu gminy,
- placówek kultury, sportu i rekreacji,
- działających stowarzyszeń na rzecz rozwoju gminy.

Niniejszy dokument będzie również wdrażany poprzez realizację gminnych programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie Gminy Promna.

9.2. Monitoring „Strategii ...”

Proponowany system monitoringu prac nad „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017 - 2026” zakłada:

- składanie przez Wójta Gminy Promna corocznych sprawozdań z realizacji „Strategii ...” (na podstawie danych statystycznych i innych informacji będących w posiadaniu: GOPS, instytucji i organizacji oraz grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji „Strategii ...”).
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej oraz weryfikacja działań i zadań na corocznych zebraniach Rady Gminy w Promnie,
- sporządzanie rocznych sprawozdań oraz przekazywanie ich Wojewodzie.

Tabela 48. Monitoring realizacji „Strategii ...”

Obszar priorytetowy I: Realizacja polityki sprzyjającej poprawie jakości życia mieszkańców i włączeniu społecznemu
<u>Cel operacyjny 1.</u> Wzrost jakości i dostępności infrastruktury społecznej
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych modernizacji zwiększającej ich funkcjonalność, - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i w mieszkaniach osób niepełnosprawnych, - Liczba powstałych obiektów sportowych, miejsc służących rekreacji, placów zabaw, - Liczba nowopowstałych obiektów użyteczności publicznej.
<u>Cel operacyjny 2.</u> Zaspokojenie potrzeb oraz aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, - Liczba podmiotów i inicjatyw w zakresie wspomagania osób starszych, - Liczba osób korzystających z form wsparcia dla seniorów, - Liczba form wsparcia osób niepełnosprawnych, - Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w aktywizacji zawodowej, - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, - Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi (pomoc opiekunek GOPS), - Liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, - Liczba wolontariuszy, - Liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, - Liczba placówek zajmujących się pomocą osobom starszym.
<u>Cel operacyjny 3.</u> Wzmacnianie i rozwój kapitału ludzkiego
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba żłobków i placówek przedszkolnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających, - Liczba wyposażonych placówek oświatowych w niezbędny sprzęt dydaktyczny, - Liczba szkoleń dla rolników, - Liczba szkoleń dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, - Liczba zorganizowanych zajęć dla uczniów, - Liczba zrealizowanych programów edukacyjnych skierowanych do osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi.
Obszar priorytetowy II: Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk dysfunkcyjnych wśród mieszkańców Gminy Promna
<u>Cel operacyjny 1.</u> Wzmacnianie rodzin – ograniczanie ich ubożenia i izolacji
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba rodzin objętych pracą socjalną, - Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - Liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba udzielonych porad, - Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, - Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa, - Liczba dzieci objętych pomocą pieczy zastępczej.
<u>Cel operacyjny 2.</u> Skuteczny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, - Liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne, - Liczba porad specjalistycznych dla rodzin z problemem przemocy, - Liczba przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych, - Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach, - Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej.
<u>Cel operacyjny 3.</u> Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień wśród mieszkańców Gminy Promna
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne,

<ul style="list-style-type: none"> - Liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych, - Liczba porad specjalistycznych dla rodzin dysfunkcyjnych, - Liczba osób poddanych leczeniu uzależnień, - Liczba rodzin w których występują problemy uzależnień objętych pomocą terapeutyczną, - Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach, - Liczba przeprowadzonych akcji promujących zdrowy styl życia.
Obszar priorytetowy I: Sprzyjające warunki do rozwoju potencjału lokalnej społeczności
<u>Cel operacyjny 1.</u> Wysoki poziomu jakości i dostępności usług społecznych
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba beneficjentów GOPS, - Liczba zrealizowanych akcji/inicjatyw z zakresu profilaktyki zdrowotnej, - Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach, - Liczba przeprowadzonych akcji zapoznających mieszkańców z możliwymi zagrożeniami dla zdrowia.
<u>Cel operacyjny 2.</u> Rozwój aktywności obywatelskiej i dialogu społecznego
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba spotkań mieszkańców gminy z władzami samorządowymi, - Liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych, - Liczba wspólnych przedsięwzięć samorządu i organizacji pozarządowych zrealizowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych, - Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026” minimum raz w roku poddawana będzie przeglądowi, podczas którego analizie poddany będzie proces realizacji celów: analiza działania/zadania, harmonogram realizacji oraz osiągniętych wskaźników. W przypadku zaistnienia nowych okoliczności powodujących konieczność zmian w dokumencie, zapisy w „Strategii ...” zostaną odpowiednio zaktualizowane i przedstawione Radzie Gminy w Promnie do zatwierdzenia.

Promocja „Strategii ...” odbywać się będzie poprzez: własną stronę internetową gminy, organizowanie spotkań bezpośrednich ze środowiskami (sołectwami, osobami reprezentującymi instytucje społeczne, lokalnymi liderami).

9.3. Potencjalne źródła finansowania

Podstawowymi źródłami środków, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów pomocy społecznej są:

- budżet państwa w realizacji zadań nałożonych na gminy ustawowo,
- środki wewnętrzne: budżety samorządów gminnych, powiatowych, wojewódzkich,
- środki zewnętrzne, m.in.: Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Pracy,
- fundusze pomocowe Unii Europejskiej: Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych.

Spis tabel, wykresów i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy Promna w latach 2011-2015 (Źródło: dane GUS)	9
Tabela 2. Dochody i wydatki budżetu Gminy Promna na 1 mieszkańca w zł w latach 2011-2015 (Źródło: dane GUS)	10
Tabela 3. Wyszczególnienie wydatków w zakresie polityki społecznej Gminy Promna według działów w latach 2011-2015 (Źródło: dane GUS).....	10
Tabela 4. Wybrane zadania z zakresu infrastruktury społecznej realizowane z budżetu Gminy Promna (Źródło: <i>Strategia Rozwoju Gminy Promna na lata 2015 - 2022</i>).....	10
Tabela 5. Wskaźniki demograficzne w Gminie Promna w latach 2011-2015 (Źródło: dane GUS)	13
Tabela 6. Struktura wiekowa ludności Gminy Promna w 2016 r. (Źródło: dane Urzędu Gminy w Promnie)	14
Tabela 7. Informacje o placówkach oświatowych na terenie Gminy Promna w wybranych latach szkolnych (wg danych udostępnionych przez poszczególne placówki oświatowe z terenu Gminy Promna)	15
Tabela 8. Zajęcia dodatkowe i programy realizowane przez szkoły w Gminie Promna w roku szkolnym 2016/2017 (wg danych udostępnionych przez poszczególne placówki oświatowe z terenu Gminy Promna)	17
Tabela 9. Struktura szkół publicznych w Gminie Promna w wyniku zmian w systemie edukacji	19
Tabela 10. Przepięstwa popełniane na terenie Gminy Promna w latach 2012 – 2016 (Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Białobrzegach).....	20
Tabela 11. Stan sieci wodociągowej i zużycie wody w Gminie Promna na przestrzeni lat 2011 – 2015 (Źródło: dane GUS)	23
Tabela 12. Ilość odpadów zmieszanych zebranych z terenu Gminy Promna w latach 2011 – 2015 (Źródło: dane GUS)	25
Tabela 13. Priorytety społecznych polityk unijnych (opracowanie własne)	27
Tabela 14. Strategie polityki społecznej kraju (opracowanie własne)	28
Tabela 15. Cele polityki społecznej Województwa Mazowieckiego (opracowanie własne)	29
Tabela 16. Cele polityki powiatu białobrzegskiego (opracowanie własne)	37
Tabela 17. Cele polityki Gminy Promna (opracowanie własne).....	39
Tabela 18. Liczba osób korzystających z pomocy GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)	41
Tabela 19. Liczba rodzin, które uzyskały pomoc z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)	42
Tabela 20. Liczba osób, którym wypłacane są zasiłki przez GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)	42
Tabela 21. Instytucje pomocy społecznej, bezpieczeństwa i opieki prawnej w regionie.....	43
Tabela 22. Liczba rodzin i osób z terenu Gminy Promna objętych pomocą GOPS z powodu ubóstwa w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	44
Tabela 23. Liczba osób korzystających z darmowych posiłków na terenie Gminy Promna w latach 2012-2016 (Źródło: opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej).....	45
Tabela 24. Zasiłek celowy przyznawany z GOPS w Promnie w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" (Źródło: opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	45
Tabela 25. Liczba osób bezrobotnych i poziom bezrobocia w Gminie Promna w latach 2012-2016 (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach, dane GUS 2012 - 2016)	46
Tabela 26. Osoby bezrobotne w Gminie Promna według wieku, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach)	46
Tabela 27. Osoby bezrobotne w Gminie Promna według czasu pozostawania bez pracy, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach)..	47
Tabela 28. Osoby bezrobotne w Gminie Promna według wykształcenia, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach)	47
Tabela 29. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu występowania zjawiska bezrobocia w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	47
Tabela 30. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu bezdomności w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	48
Tabela 31. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu występowania niepełnosprawności w rodzinie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	49

Tabela 32. Liczba świadczeń zasiłków pielęgnacyjnych wypłacanych z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	49
Tabela 33. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu występowania długotrwałej choroby w rodzinie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	50
Tabela 34. Usługi opiekuńcze i świadczenia pielęgnacyjne wypłacane przez GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej).....	50
Tabela 35. Wybrane dane obrazujące problem alkoholowy w Gminie Promna w latach 2015 – 2016 (Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z lat 2015 i 2016).....	53
Tabela 36. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z powodu występowania zjawiska alkoholizmu z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	54
Tabela 37. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z MOPS w Promnie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	57
Tabela 38. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	58
Tabela 39. Liczba rodzin pobierających inne świadczenia rodzinne z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	58
Tabela 40. Liczba rodzin pobierających świadczenia z tytułu sieroctwa z GOPS w Promnie w latach 2012 – 2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	58
Tabela 41. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2015 – 2016 (Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych)	59
Tabela 42. Liczba interwencji policji w związku z zaistnieniem zjawiska przemocy domowej w latach 2012 – 2016 (Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Białobrzegach).....	59
Tabela 43. Liczba i rodzaje działań podejmowanych przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych wobec członków rodzin, w których dochodzi do przemocy w latach 2015 – 2016 (Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych).....	60
Tabela 44. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w Gminie Promna na przestrzeni lat 2012 – 2016 (Źródło: Sprawozdania z lat 2012 – 2016 przekazywane do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie – Wydział Polityki Społecznej).....	60
Tabela 45. Liczba osób pobierająca świadczenia z powodu występowania trudności po opuszczeniu zakładu karnego z GOPS w Promnie w latach 2012-2016 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	62
Tabela 46. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z GOPS w Promnie z powodu wystąpienia zdarzenia losowego w latach 2010-2014 (Źródło: GOPS w Promnie, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)	62
Tabela 47. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w Gminie Promna	67
Tabela 48. Monitoring realizacji „Strategii ...”	85

Spis wykresów

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy Promna w latach 2011-2015	10
Wykres 2. Dynamika zmian liczby ludności w Gminie Promna na przestrzeni lat 2012 – 2016 (Źródło: dane Urzędu Gminy w Promnie).....	12
Wykres 3. Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Promna na przestrzeni lat 2011 - 2015	13
Wykres 4. Wskaźnik salda migracji ogółem w Gminie Promna w latach 2011 - 2014	13
Wykres 5. Zmiany liczby ludności Gminy Promna według ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2011 – 2016 (Źródło: dane GUS).....	14
Wykres 6. Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2011 – 2016 w Gminie Promna (Źródło: dane GUS)	14
Wykres 7. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez GOPS w Promnie w latach 2012-2016	42
Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Promna w latach 2012-2016	46
Wykres 9. Główne powody przyznania pomocy społecznej w latach 2012-2016 przez GOPS w Promnie w latach 2012 - 2016	66

Spis rysunków

Rysunek 1. Obszary priorytetowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026”	69
Rysunek 2. Plan strategiczny „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Promna na lata 2017-2026”	70
Rysunek 3. Struktura planu działań społecznych dla Gminy Promna	71